

PRZEWODNIK BIBLIOGRAFICZNY

miesięcznik dla wydawców, księgarzy, antykwarzy,
jako też czytających i kupujących książki.

Wychodzi w Krakowie 1go każdego miesiąca w objętości $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$ arkusza. Przedpłata wynosi: rocznie 1 złr., z przesyłką 1 złr. 24 cnt.; $\frac{1}{2}$ rocznie 50 cnt., z przesyłką 62 cnt.; $\frac{1}{3}$ rocznie 28 cnt., z przesyłką 34 cnt.; miesięcznie 10 cnt., z przesyłką 12 cnt. — Opłata od Ogłoszeń za każdą $\frac{1}{10}$ część strony 50 cnt., za całą stroną czyli 61 wierszy petytowych 5 złr.

Prenumeratę w gotówce i wyraźnie pisane ogłoszenia przesyłać należy najdalej do 20 każdego miesiąca albo do księgarni G. Gebethnera i Sp. w Krakowie, albo wprost do redaktora Przewodnika bibliograficznego.

VI.

NOWOŚCI.

10.

Kraków, 1 października 1883.

Adoracye czyli dwanaście godzin klęczenia przed Najśw. sakramentem, przekład z francuskiego, wyd. 3cie znacznie pomnożone. Warszawa, druk. Fr. Czerwińskiego, 1883, w 16ce, str. 243 i 1 nl. 50 kop.

Akty głównego litowskiego trybunału (Akty wydawamyje wilenskoju archieograficznojskoju kommissiej, tom XII). Wilna, 1883, w 4ce, str. XL, 651 i 67.

Album Koła artystyczno-literackiego, 1683/1883: Pamiątka dwóchsetnej rocznicy oswobodzenia Wiednia, wydana przez Koło artystyczno-literackie w Krakowie. Kraków, litogr. A. Prószyńskiego, C. Angerer w Wiedniu, druk. Czasu, 1883, w 4ce podłużnej, 21 ryćcin i str. 1 textu. 4 złr.

ANDERS Eduard. Geschichte der evangelischen Kirche Schlesiens, verfasst von .... königl. Superintendent a. D. und Pastor. Breslau, J. Max et Comp., 1883, w 8ce, str. 5 nl., 266 i 1 ryćcina. 4 marki.

ANTONIEWICZ Mikoł. Bołoz. Sześć to-astów. Kraków, nakł. autora, druk. Czasu, 1883, w 4ce, str. 16. 20 cnt.

Dochód przeznaczony dla wdów i sierot po artystach i literatach.

ARNESE. A la Gazeta narodowa à Leopold. Poznanie, le 32/VII 1883, w 4ce, str. nl. 4.

Association des anciens élèves de l'école polonaise: Bulletin littéraire et scientifique, no 18: Deuxième centenaire de la délivrance de Vienne par Jean Sobieski. Paris, imp. vve C. Zabieha, 1883, w 8ce, str. 30 i 1 nl. 1 frank 25 centimów.

Ateneum, pismo naukowe i literackie, pod redakcją P. Chmielowskiego, zeszyt z września r. 1883. Warszawa, wydawca W. Spasowicz, druk. K. Kowalewskiego, w 8ce większej, str. 403—596.

Treść: Socjaliści z katedry, przez A. Oskierkę (str. 403—445); Gwiazda przewodnia, przez Sahibeja (c. d., str. 446—477); Bitwa pod Kirchholmem, przez kapitana Ferd. Kudelkę (str. 478—512, z 3 tablicami); Kolebka rodu ludzkiego, próba syntezy paleoetnicznej, przez G. de Saporta (str. 513—553); Debiuty powieściopisarskie, przez P. Chmielowskiego (str. 554—573); Nowe dzieło statystyczno-historyczne, Ad. Pawińskiego Polska XVI w., przez W. Załęskiego.

BELZA i **MIKULI**. Hymn jubileuszowy na cześć króla Jana III Sobieskiego, ułożony z powodu obchodu 200letniej rocznicy odsieczy Wiednia 12 września 1883, muzyka Karola Mikulego, słowa Wł. Belzy. Lwów, litogr. A. Przyszlaka, (1883), w 4ce podłużnej, str. 7. 24 cnt.

BENONI K. i **TATOMIR** L. Krótki rys

geografii do użytku szkolnego, wyd. drugie przejrzone i skrócone. Lwów, nakł. Towarzystwa pedag., I związkowa druk., 1883, w 8ce, str. 116 i IV, z 27 rycinami w texcie. 56 cnt.

BĘTKOWSKI Narbrzan. Na obchód dwusetletniej rocznicy oswobodzenia Wiednia na dniu 12 września 1683, przez Jana III, króla polskiego, uroczyscie odprawiony w Brodach 12 września 1883, wiersz pamiątkowy. Brody, druk. J. Rosenheima, 1883, w 8ce, str. nl. 3.

Biblioteka najcenniejszych utworów literatury europejskiej pod kierunkiem redakcyi Kłosów, zeszyt z sierpnia 1883. Warszawa, nakł. i druk. S. Leventhala, w 8ce, str. 113—144 i 129—265.

Treść: Poezye oryginalne i tłómaczone A. Morsztyna, ark. 8 i 9; Komedia ludzka, przez H. Balzaka, tom IV część 2 ark. 9—17.

— warszawska, pismo poświęcone naukom, sztukom i przemysłowi, pod redakcyą J. K. Plebańskiego, zeszyt z września r. 1883. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. J. Bergera, w 8ce, str. 319—472.

Treść: Odsiecz Wiednia w r. 1683 w najnowszej literaturze niemieckiej, przez Eug. Lipnickiego (str. 319—336); Nasze miłosierdzie publiczne, przez Eryka Jachowicza (str. 337—347); Sceptycy, stoicy i epikurejczycy, przez W. hr. Dzieduszyckiego (dok., str. 348—363); Odsiecz Wiednia, obraz dramatyczny w pięciu aktach, z prologiem i epilogiem, nagrodzony pierwszą nagrodą na konkursie w Krakowie, ku uczczeniu 200lefniej rocznicy oswobodzenia Wiednia, przez Win. Rapackiego (str. 364—406); Wystawa higieniczna w Berlinie, przez dra J. Polaka (str. 407—413); Kronika paryska: Pieśni włoskiego poety, Vincenzo da Filicaja, na zwycięstwo pod Wiedniem Jana Sobieskiego; Przegląd piśmiennictwa: 1. Sofoklesa Ajas w przekładzie A. Mierzyńskiego, przez K. Kaszewskiego, 2. Listy K. z P. Kossakowskiej, przez H. B.; Wiadomości bieżące; Nekrologia.

BOBER Fr. Na pamiątkę obchodu dwóchsetletniej rocznicy zwycięstwa Jana Sobieskiego nad Turkami pod

Wiedniem 1683. Kraków, nakł. Fr. Bobra, druk. A. Koziańskiego, (1883), w 8ce, str. 4, z ryciną. 6 cnt.

BOBRZYŃSKI Michał. W sprawie naszych gimnazjów (Odbitka z Przeglądu polskiego). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce, str. 29.

BODZANTOWICZ K. S. Boje polskie i przygody żołnierskie, wydanie drugie. Poznań, nakł. J. K. Żupańskiego, druk. J. I. Kraszewskiego (dr. W. Łebski), 1883, w 8ce małej, str. 335. 4 marki 50 fenig.

— Rodzina konfederatów, Pan starosta warecki, Pan marszałek łomżyński, obrazki historyczne, wydanie drugie (Biblioteka powieści, podróży, pamiętników, opowiadań historycznych). Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. K. Pillera, 1883, w 8ce, str. IV, 375 i 1 nl. 1 zlr. 80 cnt.

BOLTZ et FORSTER. Neuer Sprachführer: russisch und polnisch, neue umgearbeitete Auflage. Berlin, Behr, 1883, w 12ce, str. V i 246, z tablicą. 1 marka 50 fenig.

BRANDSTAETER F. A. dr. Danziger Sagenbuch, Sagen von der Stadt und ihren Umgebungen, 2 Auflage (Gedensia, II). Danzig, Bertling, 1883, w 8ce, str. X i 104, z 5 litografiami. 1 marka 50 fenig.

BRONIEWSKI Emilian. Tablice graficzne do dziejów Europy, arkusz IIgi, wieki VII i VIII. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. K. Kowalewskiego, litogr. W. Głowczewskiego, 1883, fol. wielkie, ark. litogr. i kolor. Za całość 6 rubli.

BUDIŃSKI Stanisław. O przestępstwach w szczególności, wykład porównawczy z uwzględnieniem praw obowiązujących w Królestwie polskim i Galicyi austryackiej. Warszawa, nakł. Biblioteki umiej. prawnych, druk. S. Orgelbranda synów, 1883, w 8ce, str. XIX, 4, 353 i 1 nl. 3 ruble.

BYKOWSKI Piotr Jaxa. Lepsze dobre imię, niżli maście drogic, historia sta-

rój bramy zamkowej, dwie części w jednym tomie. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, druk. J. Ungra, 1883, w 8ce małej, str. 1 nl., 229 i 1 nl. 1 rubel 20 kop.

CHMIELEWSKI J. Dwieście lat temu, na pamiątkę dwóchsetnej rocznicy odsieczy miasta Wiednia dla ludu polskiego napisał Józef z Bochni. Kraków, nakł. i druk. A. Koziańskiego, 1883, w 8ce małej, str. 31 i 1 nl., z ryciną. 15 cnt.

CHOCISZEWSKI Józef. Książeczka o Sobieskim dla dzieci polskich. Poznań, nakł. Księgarni ludowej, czcionkami E. Schmaedikego, 1883, w 32ce, str. 64, z rycinami w textcie. 25 fenig.—15 cnt., opr. 40 fenig.—25 cnt.

— Książeczka o Kościuszcze dla dzieci polskich, wyd. drugie. Poznań, nakł. i druk. J. I. Kraszewskiego (dr. W. Łebski), 1883, w 64ce, str. 96, z ryciną. 20 fenig.

— Sobieski pod Wiedniem dnia 12 września r. p. 1683, na pamiątkę 200letniego jubileuszu, wydanie III i IV. Poznań, nakł. Księgarni katolickiej, czcionkami E. Schmaedickiego, 1883, w 4ce, str. 34, z 12 rycinami. 15 fenig.

Broszura polecona przez główny komitet poznański.

— Toż, wydanie XX. Tamże, 1883, w 4ce, str. 34, z 12 rycinami. 15 fenig.

Wyszło w ciągu jednego miesiąca i rozeszło się 100-000 exemplarzy, każde wydanie w 5-000 exempl. Exempl. ostatniego tysiąca XXgo wydania oznaczone na tytule wyrazami „Setny tysiąc“!

COLLINS Mabel. The story of Helena Modjeska, madame Chlapowska, by.... author of „In the floven of her vouth“ etc. etc. London, printed by W. H. Allen, 1883, w 8ce, str. 2 nl. i 296.

Czasopismo Towarzystwa aptekarskiego, pod redakcją dra M. D. Wąsowicza, nr. 17—18 z 1—15 września 1883. Lwów, druk. J. Dobrzańskiego i K. Gromana, w 8ce, str. 267—278 i 279—290.

Treść: O wyciągu kwasu, przez M. L. Dobrowolskiego (17); Alkaloida chinowe, według Hessego (17 i 18); Kananga wonna, przez M. D. W. (17); Pierwsza międzynarodowa farmaceutyczna wystawa w Wiedniu (17, 18); O arbutynie i jej własnościach leczniczych, przez M. Karca (18); Wiadomości bieżące.

DANIELEWSKI Ignacy. Król polski ratuje Niemcy i chrześcijaństwo: Opis odsieczy wiedeńskiej przez Jana III Sobieskiego dnia 12 września 1683 r., skreślił .... w Toruniu, na pamiątkę dwusetnej rocznicy (Pamiątka obchodu ludowego zwycięstwa Jana III Sobieskiego pod Wiedniem r. 1683). Kraków, nakł. Komitetu uroczystości ludowej w czasie jubileuszu Sobieskiego, bez wyrażonej drukarni, 1883, w 8ce, str. 32, z rycinami w textcie.

DAWID Winc. Wiedeń rakuski od Turków oblężony, których było 297-243, a od wojsk chrześcijańskich uwolniony w r. 1683 12 septembra (Dodatek do Wędrowca). Warszawa, nakł. W. Dawida, redakcja Wędrowca, druk. Ig. Zawiszewskiego, 1883, w 8ce małej, str. 104. 40 kop.

DOBSZEWICZ Tomasz ks. Wspomnienia z czasów, które przeżyłem (Odbitka z Przeglądu polskiego). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce, str. 216.

DRIENIAKIN A. M. Ratnym towarzyszciam furazirowka za Wisłoj w polskuju kampaniju 1831 g. Charkow, 1883, w 12ce, str. 29.

DUCHIŃSKA Seweryna. Wianek na cześć Jana III, z wyjaśnieniami krytycznymi punktu co do leż Sobieskiego przez Kijowianina. Paryż, druk. A. Reiffa, 1883, w 8ce, str. 78 i 1 nl.

— Do starój szabli pułkownika Malczewskiego, zdobytej przez pradziada jego pod Wiedniem (Odbitka z Warty). Poznań, czcionkami W. Simona, 1883, w 8ce, str. 4.

— Pieśń na cześć Jana Sobieskiego, na nutę chorału Z dymem pożarów. Lwów, nakł. centralnego Komitetu jubileuszowego, druk. Gazety narod., (1883), w 8ce, str. 1.

DUMAS Alex. (syn). Dochodzenie ojcostwa, list .... do pana Rivet, deputowanego. Warszawa, nakł. i druk. Przeglądu tygodniowego, 1883, w 8ce, str. 48. 25 kop.

DYGASIŃSKI Adolf. Wypisy polskie, część niższa, wydanie drugie. Warszawa, nakł. Lesmana i Świszczowskiego, druk. Gazety handlowej, 1883, w 8ce, str. X, VII i 200. 45 kop.

EHRENFUCHT Felix. O opinii publicznej, odczyt wygłoszony w Warszawie, Kaliszu, Piotrkowie, Łomży i Lublinie w r. 1882. Warszawa, Lesman i Świszczowski, druk. Noskowskiego, 1883, w 8ce, str. 23. 15 kop.

Entsatz, Der, von Wien am 12 September 1683, aus einer Kriegshistorischen Studie. Berlin & Dresden, V. Baensch, 1883, w 8ce, str. XIV, 120 i 2 litogr. w podłużnym fol. 3 marki.

Entscheidung, Die, in der Entsatzschlacht vor Wien 1683, von einem militärischen Fachmanne (Odbitka z Tribüne). Wien, Selbstverlag, Buchdruckerei der Tribüne, 1883, w 8ce, str. 12. 20 cnt.

ESTREJCHER. Pan Konstanty Schmidt-Ciążyński i jego zbiory (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 12.

FILICAIA Wincenty. Cztery pieśni na cześć odsieczy wiedeńskiej, z tłómaczeniem łacińskim ks. B. Verghettego i polskim ks. Winc. Smoczyńskiego: Vincentii a Filicaia Praecipui cantus de Vindobonensi obsidione, latine rediti a Blasio Verghettio, sacerdote dioecesis Anagninae, pontificii seminarii Pii alumno, altero ab re gesta saeculari anno, adjecta polona quoque versione dre Vinc. Smoczyński, curato ecclesiae Tenczynensis confecta. Cracoviae, typis et sumptu officinae Czas, 1883, w 4ce, str. 111.

Wpływy ze sprzedaży niniejszej książki przeznaczone w całości na rzecz unieszczęśliwionych trzęsieniem ziemi wyspy Ischii.

FRĄCZKIEWICZ Franciszek. Pielgrzymka do Ziemi św., Palestyny, odbyta w r. 1867 przez .... obywatela miasta Jedlińska, a z jego notatek opisana przez ks. J. Kloczkowskiego, wyd. drugie. Warszawa, nakł. i druk. St. Niemiery, 1883, w 16ce, str. 112. 15 kop.

FREY dr. Głos patryoty polskiego wobec teraźniejszej polityki monarchii austriacko-węgierskiej, napisał .... lekarz w Krakowie. Kraków, nakł. autora, druk. związkowa, 1883, w 8ce małej, str. 14. 30 cnt.

Fuehrer durch Danzig und Zoppot. Danzig, Saunier, 1883, w 16ce, str. 30. 30 fenig.

GAŁĘZOWSKI X. dr. Echelles optométriques et chromatiques pour mesurer l'acuité de la vision, les limites du champ visuel et la faculté chromatique, accompagnées de tables synoptiques pour le choix des lunettes, par le .... professeur libre d'ophtalmologie. Paris, lib. J. B. Baillièrre et fils, Corbeil, imp. Créte, 1883, w 8ce, str. 94 i 34 tablic.

Geschichte, Kurzgefasste, der Elbinger Mennonitengemeinde, nach den vorhandenen Acten zusammengestellt und herausgegeben von dem Vorstande der Elbinger Mennonitengemeinde. Elbing, Saunier, 1883, w 8ce, str. 28. 50 fenig.

z GŁODOMANKU Janek. Dwie powieści: I. Róża albańska, powieść z czasów Zygmunta Augusta, II. Wszystko za darmo, powieść obyczajowa. Cieszyn, nakł. redakcyi Gwiazdki cieszyńskiej, druk. H. Feitzingera i Sp., (1883), w 8ce małej, str. VI, 1 nl., 157 i 116. 80 cnt.

GNIEWOSZ J. N. z Olexowa. Rok pański 1683, wierszem (Odbitka z Strażnicy polskiej, nr. 12). Lwów, druk. A. Wajdowiczowój, 1883, w 8ce, str. 8.

GORCZYŃSKI Ad. Silva rerum Jadama, wydanie drugie. Kraków, nakł. B. Gorczyńskiego, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, małej, str. 289 i 1 nl.

Żaki; Kwestya o Wilczy dołek; Braniec polski w Czechach; Suplika pana Ancyty; Pan królowej ruskiej; Legenda kluczniczy; Helm Jaxy; Szkic z czasów króla Stanisława Augusta; Dobre czasy Łukasza; Powiastka z czasów ks. Jagiełły; Obrazek z czasów Stanisława Augusta; Konkurencya ekonoma.

GRABOWSKI Bronisław. Drugi raz, obrazek dramatyczny w jednym akcie, oznaczony drugą nagrodą na konkursie teatru amatorskiego warszawskiego Towarzystwa dobroczynności. Warszawa, Lesman i Świszczowski, druk. Noskowskiego, 1883, w 8ce, str. 1 nl. i 28. 30 kop.

GUSZALEWICZ i KOSTECKI. Wspomnianie poświęszczenno Joannu III Sobieskomu, korolu polskomu, oswoobodytelu Widnia od Turkow dnia 12 wernia 1683 (tak! przez pomyłkę zamiast 1683), w deń dvochoslitnoho juwileju prazdnowanoho 11 i 12 wernia 1883 wo Lwowi, stych Iwana Guszalewicza; W dwusetną rocznicę odsieczy Wiednia, wiersz Platona Kosteckiego. Lwów, nakł. centralnego Komitetu jubileuszowego, druk. Gazety nar., 1883, w 8ce, str. 22.

HAMERSKI Edward. Wypisy niemieckie na klasę trzecią szkół średnich, wyd. trzecie. Lwów, nakł. Seyfartha i Czajkowskiego, druk. K. Prochaski w Cieszynie, 1883, w 8ce, str. 5 nl. i 240. 80 cnt.

HASSEL & VITZTHUM. Zur Geschichte des Türkenkrieges im Jahre 1683, die Betheiligung der kursächsischen Truppen an demselben, herausgegeben von Dr. Hassel, k. s. geheim. Regierungsrath und Direktor des Haupt-Staats-Archivs, und Graf Vitzthum von Eckstädt, Major in königl. sächs. Generalstabe. Dresden, W. Baensch, 1883, w 8ce, str. 196, z 2 planami. 4 marki.

HOSZOWSKI Konstanty dr. Rezydencya i fundacya niegdys Pawła Włodzimierskiego, Pauli Władimiri, wielce zasłużonego z XV w. kustozja krakowskiego, rektora Akademii Jag. i wysłannika do dworów panujących, w XVI zaś

stuleciu przez M. Kromera, kanonika krakowskiego, później biskupa warmińskiego, tudzież następných dygnitarzy kapitularných i innych mieszkańców zajmowana (Odbitka z Gazety krakowskiej). Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 37. 75 cnt.

Niniejsza wiadomość monograficzna odczytana była przez autora na posiedzeniu Wydziału histor.-filoz. Akademii umiej. dnia 10 lutego 1877 r., później domieszczone niektóre szczegóły odnoszące się do nowszych mieszkańców opisanéj posiadłości.

IGEL G. Heimatskunde der Provinz Posen, dritte verbesserte Auflage. Rogasen, Alexander, 1883, w 8ce, str. 24, z chromolitogr. kartą. 30 fenig.

JERZYKOWSKI Stanisław dr. Popularny wykład o budowie, pożywieniu i pielęgnowaniu ciała ludzkiego, podług najnowszych źródeł, drugie poprawione i pomnożone wydanie (Czytelnia ludowa, II 1). Poznań, nakł. i druk. J. I. Kraszewskiego (dr. W. Lebiński), 1883, w 8ce maléj, str. XV i 271, z 31 drzeworytami w textcie. 3 marki.

JOKAY Manrycy. Aż do śmierci, romans historyczny z czasów Rakoczego, przekład J. Majkowskiego, tom III (Dodatek do Bluszczu). Warszawa, M. Glücksberg, 1883, w 8ce, str. 195.

— Szczęśliwy gracz, powieść, przełożyła Zuzanna Zajczkowska (Dodatek do Tygodnika powszechnego). Warszawa, nakł. M. Orgelbranda, druk. S. Orgelbranda synów, 1884, w 8ce, str. 172. 75 kop.

JORDAN. Gawędy w listach .... do pana Jana, przez autora Wędrówek delegata. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, druk. J. Ungra, 1883, w 8ce maléj, str. 347. 1 rubel 20 kop.

KAPPAPIRO. Przyczyunki do sprawy pisowni polskiej, napisał Kappapiro. Kraków, nakł. autora, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce maléj, str. 24. 20 cnt.

Jak należy pisać: I. Módz czy móc, strzydz czy strzyc, ledz czy lec, podłedz czy podlec, II. Leźć czy leść, wieźć czy

wieść, III. Wziąć czy wziąć, IV. Przy-
piski.

KLECZYŃSKI Józef dr. prof. Organiza-
cja statystyki w Austrii (Odbitka
z Przewodnika nauk. i liter.). Lwów,
nakł. autora, druk. Wł. Łozińskiego,
1883, w 8ce, str. 85 i 3 nl. 60 cnt.

KLUCZYCKI Fr. Acta Joannis III, regis
Poloniae, ad a. d. 1683, fasciculus 1
(Acta historica res gestas Poloniae
illustrantia, tomus VI fasciculus 1).
Cracoviae, sumpt. Academiae litterarum
Cracoviensis, typis officinae Czas,
1883, w 4ce, str. 464 i 4 litogr. 7 złr.

KOCZYŃSKI Mich. prof. Prawo prze-
mysłowe austriackie, nowa ustawa
przemysłowa z 15 marca 1883 D. u.
p. l. 39, oraz utrzymane w swęj mo-
cy) przepisy z dawniejszej ordynacji
przemysłowej z 1859 r., tudzież póź-
niejsze ustawy i rozporządzenia, ze-
stawił, przetłómaczył i objaśnił z przy-
gotowawczych prac ustawodawczych
i z odnośnej co do pozostałych prze-
pisów jursprudencji..... Kraków,
nakł. M. Taffeta, Gebethner i Sp.,
druk. Fischera i Deutschera, 1883,
w 16ce, str. 1 nl., III, 180 i IV. 1
złr. 20 cnt.

KOHN M. dr. Urywki z dziejów gi-
nekologii (Odbitka z Przeglądu lekar-
skiego). Kraków, druk. Uniw. Jag.,
1883, w 8ce, str. 34.

KOLBERG Oskar. Pokucie, obraz etno-
graficzny, tom II. Kraków, nakł. autora,
druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 300.

KORYTKOWSKI Jan ks. Prałaci i kano-
nicy katedry metropolitalnej gnieźnień-
skiej od r. 1000 aż do dni naszych,
podług źródeł archiwalnych opraco-
wał ..... kanonik metrop. gnieźnieński,
zeszyt XIII—XXII. Gniezno, nakł. i
druk. J. B. Langiego, 1883, w 4ce,
str. 1—632 (tom IV), X i 546 (po-
czątek tomu I).

KRASICKI Ig. Dzieła, tom V (Wy-
dawnictwa K. Bartoszewicza, tom XIV).
Kraków, nakł. K. Bartoszewicza, druk.
W. Korneckiego, 1883, w 16ce, str.
298.

Łgarz; Solenizant; Frant; Statysta;
Mędrzec; Krosienka; Pieniacz.

KRASINSKI Zygmunt. Listy do Adama
Sołtana, z przedmową J. I. Kraszew-
skiego (Listów Z. Krasińskiego tom II).
Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta,
Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp.,
1883, w 8ce, str. XIV i 462.

KRASZEWSKI J. I. Mozaika, nowele i
opowiadania, dwa tomy w jednym.
Warszawa, nakł. T. Paprockiego i Sp.,
druk. Wł. Szulca, 1884, w 8ce małej,
str. 144 i 1 nl., 140 i 1 nl. i rubel
50 kop.

Mostowniczy, Pączek różany, Filozof,
Malowana i żywa; Nocleg w Boremlu,
Jak się listy pisały, Kwiryń, Koncert
w Krynicy, Derśniaki.

— Kolibar, przypowieści iz života,
preveo s poljskoga Al. Tomić (Kni-
żnica zabavna, svezak 56—62). Za-
grzeb, Fr. Suppan, 1883, w 8ce, str.
X i 100. 50 cnt.

— Siemiletna wojna, istoriczeskij
roman, w 2ch czastiach, s polskoga.
Moskwa, 1883, w 12ce, str. 506.

LAMARTIN. Ostatnia pieśń pielgrzym-
ki Childe-Harolda, z .... przełożył A.
M—ski. Wilno, druk. J. Zawadzkiego,
1883, w 8ce małej, str. 96. 45 kop.

LENIEK Jan dr. Sobiesciana z archi-
wum hr. Przeździeckich w Warszawie,
 przyczynek do wiadomości o prywat-
nych archiwach w Polsce. Kraków,
nakł. Konstantego hr. Przeździeckiego,
druk. Czasu, 1883, w 4ce, str. 35.
50 cnt.

LEŚNIEWSKA Ludwika. Jan III So-
bieski, oswobodzenie Wiednia w 1683 r.
Kraków, nakł. autorki, druk. Czasu,
1883, w 8ce małej, str. 7. 2 cnt.

LEWANDOWSKI Rudolf dr. Die Elektro-
Technik in der praktischen Heilkunde
(Elektro-technische Bibliothek, Band
XVIII). Wien, Pest & Leipzig, A.
Hartleben, (1883), w 8ce małej, str.
XVI, 384 i 95 rycin w textcie. 1 złr.
65 cnt. = 3 marki = 1 rubel 80 kop.

Listy tułacza, list IIIci (Odbitka
z Warty). Poznań, w komisie i czcion-
kami W. Simona, 1883, w 8ce, str. 12.

Wspomnienie o Ad. Mickiewiczu, pisane nad brzegiem Śródziemnego morza, 9 maja 1883 r.

ŁĄCKI Jan Korzbok. Przywilej miastu Łobżenicy nadany przez ..... z rękopisu Towarzystwa przyjaciół nauk poznańskiego. Poznań, nakł. J. K. Żupańskiego, druk. J. I. Kraszewskiego (dr. W. Lebiński), 1883, w 8ce, str. V i 162. 3 marki.

ŁANSKAJA N. Obrusitieli, roman iz obszczestwiennoj żyzni zapadnago kraja, w 2ch czastiach. Petersburg, 1883, w 12ce, str. 291.

M. ks. z J. Pogląd na dzisiejszy stan duchowny, przez X. M. z J. Warszawa, druk. St. Niemiery, 1883, w 8ce małej, str. 60. 20 kop.

Macierz polska. Lwów, nakł. Macierzy, druk. Wł. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1883, w 8ce małej, str. 29 i 1 nl., z port. J. I. Kraszewskiego.

MALCZEWSKI Antoni. Marya, powieść ukraińska, z 8 fotografiami podług rysunku E. M. Andriollego, wydanie trzecie. Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, druk. W. Drugulina w Lipsku, 1883, w 16ce, str. 97 i 1 nl. Opr. 2 ruble.

MANNING H. E. ks. kardynał. O miłości Jezusa w sakramencie pokuty, przekład z piątego wydania angielskiego; dokonany za upoważnieniem autora. Warszawa, nakł. Przeglądu katolickiego, druk. Fr. Czerwińskiego, 1883, w 16ce, str. 193 i 1 nl. 25 kop. = 1 złp. 20 gr.

MARCEL Étienne. Dymitr le Cosaque, suivi de Sous la Montagne, nouvelle traduite de l'anglais de miss Ann Thackeray, tome I—II (Bibliothèque des mères de famille). Paris, lib. et tipogr. de Firmin-Didot & Cie, 1883, w 8ce małej, str. 369 i 306. 6 franków.

MARTINI. Amtliches Gutachten betreffend die Ueberschwemmungsgefahr des Hafens und der kaiserl. Werft zu Danzig, als Entgegnung auf die Denkschrift der Stadt Danzig zum Projecte der Wechsel-Regulirung, nebst An-

hange, enthaltend drei ältere technische Gutachten. Danzig, Kafemann, 1883, w 8ce, str. 48. 75 fenig.

MAYNE-REID. Polowanie na wieloryby, przełożył z francuskiego Wł. L. Anczyk. Warszawa, nakł. F. Hösicka, druk. Wł. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1884, w 8ce, str. 143 i 1 nl., z 12 rycinami.

MAZUREK St. ks. Kto był Karol hr. Brzostowski, opowiedział dla braci wieśniaków .... Warszawa, nakł. Gebethnera i Wolffa, druk. J. Ungra, 1883, w 8ce, str. 50, z port. 15 kop.

MERUNOWICZ Józef dr. Śmiertelność w większych miastach Galicyi w r. 1882 (Odbitka z Przeglądu lekarskiego). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 5 i tablica w 4ce.

Miesięcznik galicyjskiego Towarzystwa ochrony zwierząt, pod redakcją dra T. Ciesielskiego i F. Lewandowskiego, nr. 7 i 8 z lipca i sierpnia r. 1883. Lwów, druk. ludowa, w 8ce, str. 97—128.

Misyje katolickie, czasopismo ilustrowane miesięczne, pod redakcją ks. M. Mycielskiego, zeszyt z 15 wrzesnia 1883. Kraków, druk. Czasu, w 4ce, str. 225—252, z rycinami.

Treść: Stosunki chińskie; Wycieczka misyjarska do Alaski; Misyje polskie w Ameryce, z zapisek ks. E. Bratkiewicza; Ostatnie wiadomości z Madagaskaru; Nowa Nursya (c. d.); Stan kościoła katolickiego w Irlandyi; Wiadomości bieżące.

MUEHLWERTH-GAERTMER Fr. von. Die Belagerung und der Entsatz von Wien im Jahre 1683, von ..... k. k. Major, zugetheilt dem k. k. Kriegsarchiv (Auszug aus dem vom k. k. Kriegsarchiv herausgegeben Werke Das Kriegsjahr 1683). Wien, L. W. Seidel & Sohn, 1883, w 8ce, str. 45, z tablicą. 40 cnt.

MUKA Ernst dr. Dodawk k ludowym pęsnjam, zhramadził ..... (Z Časopisa Maćicy serbskeje). Budyšin, čišćał E. M. Monse, 1883, w 8ce, str. 58, 15 i 1 nl. nut muzycznyh.

Nauka rachunków, cztery działania z liczbami całkowitymi, wyd. drugie (Książeczki dziesięciogroszowe, 1). Warszawa, Lesman i Świszczowski, druk. J. Bergera, 1883, w 8ce małej, str. 1 nl. i 82.

Niwa, dwutygodnik poświęcony sprawom społecznym, naukowym i literackim, pod redakcją M. Godlewskiego, zeszyt z dnia 15 sierpnia 1883. Warszawa, druk. Wieku, w 8ce, str. 233—312.

Treść: Tajemnica r. 1688, przez St. Tarnowskiego (str. 233—251); Epopeja rycerska Niemców, studjum historyczno-literackie, przez T. J. Choińskiego (str. 252—261); Z pod korea, przez R. K.; Ziarna i plewy, teoria powieści, przez T. J. Choińskiego (str. 278—284); Bajka ludowa, przez Józ. Kleczyńskiego (str. 285—292); Ruch naukowo-literacki: 1. A. Pawińskiego Polska XVI w., przez A. R., 2. dra Wł. Łebskiego Kółka rolnicze, przez K. Fz.; Odezwy J. Rostafińskiego.

— Toż, zeszyt z 1 września 1883. Tamże, w 8ce, str. 313—392.

Treść: Cztery portrety królowej Marysienki, przez dra J. Mycielskiego (str. 313—340); W sprawie upadających posiadłości ziemskich, przez Al. Kłobukowskiego (str. 341—351); Tajemnica r. 1688, przez prof. St. Tarnowskiego (dok., str. 352—372); Epopeja rycerska Niemców, przez T. J. Choińskiego (c. d., str. 373—383); Ruch naukowo-literacki: 1. dra Antoniego J. Z przeszłości Polesia, 2. J. Grainerta Nowe powiatki, przez R. B.; Miscelanea.

NOEL L. Zwycięstwo krzyża nad półksiężycem, Jan Sobieski król polski pod Wiedniem dnia 12 września 1683 r., oraz trzy pieśni: 1. Hymn, 2. Polonez, 3. Pieśń przy wznoszeniu toaastów, na obchód dwóchsetnej rocznicy pobicia Turków napisał wierszem . . . . . Poznań, nakł. Księgarni katolickiej, czcionkami E. Schmaedickiego, 1883, w 8ce, str. 8. 10 fenig.

NOLTSCH & PETROVITS. Kreuz und Halbmond, Gedenkblätter aus der Belagerung Wiens durch die Türken im Jahre 1683, nach Originalzeichnungen von Prof. W. O. Noltsch mit der Feder gezeichnet von L. E. Petrovits,

Heft 1 & 2. Wien, k. k. Hof- und Staatsdruckerei, 1883, fol. podłużne, po 5 rycin i 5 str. textu. Po 1 złr. 50 ent.

NOTHNAGEL prof. i ROSSBACH prof. Farmakologia, przekład z czwartego wydania, z upoważnienia autorów wydany i dokonany staraniem współwłaścicieli Gazety lekarskiej. Warszawa, wydawnictwo Gazety lek., druk. K. Kowalewskiego, 1883, w 8ce, str. II, VI, 839 i 1 nl. 6 rubli.

NOWICKI Wład. mgr. Początki języka polskiego, książka do czytania, ułożona podług stopniowego rozwoju pojęć, mowy i gramatyki, wyd. czwarte. Warszawa, nakł. T. Paprockiego i Sp., druk. okręgu nauk., 1883, w 8ce małej, str. 213, z rycinami w textcie. Opr. 50 kop.

Zalecone przez ministerium oświecenia publicznego do użytku w szkołach początkowych okręgu nauk. warsz.

NOWOLECKI A. Na pamiątkę 200leciowej rocznicy odsieczy Wiednia r. 168 : Uroczystości ku uczczeniu pamięci Jana III w ziemiach polskich i za granicą. Kraków, nakł. L. Bajera, druk. związkowa, 1883, w 8ce, str. 56. 40 cent

OIDA. Puck, jego koleje, przygodły, spostrzeżenia, wnioski, stosunki i uwagi filozoficzne, opowiedziane przez niego samego, a wydane . . . . w dwóch tomach, przełożone z angielskiego przez Z. S., tom II (Dodatek do Kłosów). Warszawa, nakł. i druk. S. Lewentala, 1883, w 8ce, str. 209.

P. S. Proces tiska-eslarski, według stenogramów urzędowych i sprawozdań ułożył S. P. Warszawa, nakł. redakcyi Izraelity, druk. Ziemkiewicza i Noakowskiego, 1883, w 8ce, str. 100. 50 kop.

Pamiętka 200leciowej rocznicy odsieczy Wiednia, 12 wrzenia 1683/1883. Lwów, zakład. litogr. A. Przyszłaka, 1883, w 16ce, str. 32 nl., z ryciną króla Jana III.

Zbiór wierszy, wydany przez uczniów IV klasy gimnazjalnej (?).

PEL CZAR Józef ks. dr. Kazanie miane dnia 12 września 1883 r. jako w dwusetną rocznicę zwycięstwa pod Wiedniem, przez . . . . rektora Uniw. Jag., kanonika katedr. krak. (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 18. 15 cnt.

PIETROW Alex. Gierbordowa biografja Ottona, jepiskopa bambierskiego, krytyczeskoje izsledowanie, udostojeno impier. St. Pietiersburgskom Uniwiersitetom zołotoj miedali (Odbitka z Żurnała ministerstwa narodn. prosw.). St. Pietierburg, typogr. Bałaszewa, 1883, w 8ce, str. 277 i 1 nl.

PODOLANKA. Pieśni o Sobieskim. Kraków, nakł. autorki, druk. Czasu, 1883, w 16ce, str. 32. 25 cnt.

Dochód przeznaczony na obraz Matejki, Sobieski pod Wiedniem.

POLKOWSKI Ign. ks. Sobiesciana: Hymn na cześć króla Jana Sobieskiego (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 7.

— Sobiesciana: O chorągwi tureckiej, zdobytej pod Wiedniem, co ma być rzekomo na historycznej wystawie wiedeńskiej (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 8.

— Gazeta La France z dnia 16 sierpnia 1883 r. o obronie Wiednia w r. 1683 (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 7 i 1 nl.

POZNANSKI Fr. X. dr. Sposób odwrócenia i leczenia epidemicznej cholery. Warszawa, Gebethner i Wolff, druk. J. Ungra, 1883, w 8ce małej, str. 32. 25 kop.

PÓŹNIAK January. Pierwiosnki z przed lat przeszło pięćdziesięciu . . . . autora Pieśni z lat młodych i pieśni starca, tudzież Pisny z dawnych lit. Lwów, nakł. autora, I związkowa druk., 1883, w 16ce, str. 93.

Projekt Statutu pomocy Towarzystwa literatów i artystów. Kraków, nakł.

Koła artystyczno-literackiego, druk. W. Korneckiego, 1883, w 8ce małej, str. 8.

Przegląd lwowski, pismo dwutygodniowe, poświęcone sprawom religijnym, naukowym, literackim i politycznym, pod redakcją ks. Ed. Podolskiego, zeszyt z dnia 1 września 1883. Lwów, druk. ludowa, w 8ce, str. 101—164.

Treść: Do fizjologii pojęć, przez dra med. * * * (str. 101—116); Jan III, pogromca potęgi ottomańskiej (str. 117—132, wierszem); O historykach i historyi, list ojca św., Leona XIII (str. 133—141); Zabawy i przygotowania weselne w Moskwie, przez M. Turkawskiego (str. 141—143); Casamicciola; Śmierć hr. Chamborda; Z ustronia; Notatki literacko-bibliograficzne; Ze świata katolickiego; Kronika.

— polski, pod redakcją St. Tarnowskiego, zeszyt z września 1883. Kraków, druk. Czasu, w 8ce, str. 331—513.

Treść: Ostatni Krzyżowcy, powieść z czasów Jana III, spisał Aër (c. d., str. 331—387); Pamiętniki Murawiewa, z tekstu rosyjskiego, ogłoszonego w czasopiśmie Russkaja starina, przełożył J. Cz. (c. d., str. 388—426); W sprawie naszych gimnazjów, przez M. Bobrzyńskiego (str. 427—453); W sprawie pomnika Mickiewicza, przez M. Sokołowskiego (str. 454—469); Sobieski pod Wiedniem Matejki, przez St. Tarnowskiego (str. 470—475); Kronika literacka, przez Sulimę; Przegląd polityczny; Wł. L. Anezye, wspomnienie pośmiertne, przez St. Koźmiana (str. 508—513).

Przewodnik naukowy i literacki pod redakcją A. Krechowickiego, zeszyt z września 1883. Lwów, druk. Wł. Łozińskiego, w 8ce, str. 769—864.

Treść: Dr. K. Witte, przyczynek do dziejów usiłowań na polu wychowania, przez Z. Sawczyńskiego (c. d. str. 769—786); Zabiegi Ciółka o infule, przez A. Prochaska (str. 787—805); Dziady, przez J. Treliaka (dok., str. 806—825); Przeniesienie lenna pruskiego na elektorów brandeburskich, przez F. Bostla (dok., str. 826—860); Kronika literacka.

Rachunek polskiego sumienia, rozmyślanie w niewoli, w 200letnią rocznicę zwycięstwa pod Wiedniem (przez Sługę wolności i wiary). Kraków, nakł. K. Bartoszewicza, druk. Wł. L.

Ancyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 1nl. i 85. 75 cnt.

REMBACZ Jan Ew. Kilka przedmiotowych uwag z powodu broszury p. t. Wychowanie fizyczne i moralne wobec reformy gimnazyów, napisał dr. St. Stodolak (Odbitka z Gazety krakowskiej). Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Ancyca i Sp., 1883, w 16ce, str. 85.

RENNER Victor von. Wien im Jahre 1683, Geschichte der zweiten Belagerung der Stadt durch die Türken im Rahmen der Zeiterreignisse, aus Anlass der zweiten Säcularfeier verfasst im Auftrage des Gemeinderathes der k. k. Reichshaupt- und Residenzstadt Wien. Wien, R. v. Waldheim, 1883, w 8ce większej, str. XVII, 487, 1 nl., 15 rycin i podobizn i ryciny w textcie. 4 zlr. 50 cnt.

— Toż, tamże, wyd. w 4ce. 10 zlr.

ROMANOWICZ Tadeusz. Galicyjski budżet krajowy i konwersya długi indemnizacyjnego, napisał . . . . . poseł lwowski (Odbitka z Reformy). Kraków, nakł. autora, druk. związkowa, 1883, w 8ce małej, str. 1 nl. i 84. 60 cnt.

RZEWUSKI Walery. Gdzie postawić pomnik Mickiewicza? Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Ancyca i Sp., 1883, w 8ce, str. 45 i XII, z 4 tablicami litogr.

SAPUNOW A. Witebskaja starina, tom I. Witebsk, 1883, w 8ce, str. XXII i 668.

SAURMA-JELTSCH H. von. Schlesische Münzen und Medaillen, Namens des Vereins für das Museum schles. Alterthümer herausgegeben, zwei Theile. Breslau, Woywod, 1883, w 4ce, str. IV i 79, z 55 drzeworytami. 10 marek.

SAWICKI Jan Stella dr. Kalendarz lekarski na r. 1884. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, I związkowa druk., 1884, w 16ce, str. IV, 228, 6 nl. i kilka arkuszy do notowania. Opr. 1 zlr. 60 cnt.

SCHLESINGER M. i SPITZER S. Krótki rys historyi Izraelitów od czasu zburzenia drugiej świątyni do czasów najnowszych, skreślili Majer Schlesinger, nauczyciel szkół wydziałowych, i Salomon Spitzer, naucz. szkół ludowych. Kraków, nakł. autorów, druk. Fischera i Deutschera, 1883, w 8ce, str. 38 i 1 nl. 25 cnt.

SCHROEDER G. Der Kampf um Wien 1683, sein Verlauf und seine Bedeutung für die Geschichte des Festungskrieges, ein Beitrag zur 200jährigen Gedächtnissfeier (Odbitka z Archiv für Artillerie- und Ingenieur-Offiziere des deutschen Reichsheeres). Berlin, Mittler & Sohn, 1883, w 8ce, str. 78 i litogr. tablica. 1 marka.

SCHWARTZ Z. M. Na rozstajnych drogach, Ze wspomnień lekarza (Biblioteka powieści, podróży, pamiętników, opowiadań historycznych). Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, druk. K. Pillera, 1883, w 8ce, str. 160. 1 zlr. 40 cnt.

SKARBEK Fr. hr. Powiastki polskie, wydanie drugie. Poznań, nakł. J. K. Żupańskiego, druk. J. I. Kraszewskiego (dr. W. Łebński), 1883, w 8ce małej, str. 131 i 1 nl., z 10 drzeworytami wedle rysunków Kostrzewskiego. 2 marki 50 fenig.

Skład Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w roku szkolnym 1883/4. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 4ce, str. 23.

SŁOWACKI Juliusz. Horsztyński, dramat zdefektowany w 5 aktach, uzupełnił dla sceny krakowskiej Juliusz Mien, nowe wydanie (Dzieła pośmiertne). Kraków, nakł. J. Miena, Gebethner i Sp., druk. Czasu, 1883, w 16ce, str. 5 nl. i 184. 1 zlr. 50 cnt.

SMOLEŃSKI Jul. ks. Chrześcianie w niewoli u pogan, napisał według wskazówek św. Hieronima . . . . . Warszawa, druk. St. Niemiery, 1883, w 16ce, str. 108 i 1 nl. 15 kop.

SOBIESKI Jakub królewicz. Dyaryusz wyprawy wiedeńskiej w 1683 r., w dwóchsetną jej rocznicę wydał w przekładzie i objaśnił Teodor Wierzbowski (Odbitka z Echa w 100 egzemplarzach). Warszawa, druk. Noskowskiego, 1883, w 8ce, str. 27 i 1 nl. 50 kop.

SOBIESKI Stanisław. Zbiór autorów rzymskich, objaśnionych przekładem dwojakim, słownym i wolnym, z dodatkiem objaśnień gramatycznych i rzeczowych, tom I zeszyt 8—16: Cornelius Nepos. Warszawa, nakł. Lesmana i Świszczowskiego, druk. Noskowskiego, 1883, w 8ce małej, str. 347—757 i VII. Po 15 kop. = 20 cnt. = 30 fenig.

8. Datames; 9. Epaminondas, Pelopidas; 10. Agesilaus; 11 i 12. Eumenes, Phocion; 13. Timoleon, De regibus, Hamilcar; 14. Hannibal; 15. i 16. Cato, Atticus.

SOKOŁOWSKI Maryan. Austriackie odkrycia geograficzne w Azji mniejszej (Odbitka z Przeglądu polskiego). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce, str. 24.

— W sprawie pomnika Mickiewicza (Odbitka z Przeglądu polskiego). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce, str. 17.

SOZAŃSKI Antoni. Mały podręcznik dla polskich polityków i dyplomatów, ułożył tłumacz Machiavella. Sambor, druk. J. Czaińskiego, 1883, w 8ce, str. 4 nl. i 67. 50 cnt.

SPENCER Herbert. Szkice filozoficzne, część I wydanie drugie (Wydawnictwo im. T. T. Jeża, I). Warszawa. nakł. prenumeratorów, Gebethner i Wolff, druk. Ig. Zawiszewskiego, 1883, w 8ce, str. 1 nl., II i 212. 1 rubel 20 kop.

Spis wykładów odbywać się mających w c. k. Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie w półroczu zimowym roku szkolnego 1883/4. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 4ce, str. 24.

Sprawozdanie dyrekcji c. k. gimnazjum w Stanisławowie za rok szkolny 1883. Stanisławów, nakł. funduszu naukowego, druk. J. Dankiewicza, 1883, w 8ce większej, str. 54 i 1 tabl. litogr.

Treść: Przemowa do młodzieży szkolnej, miana w dniu 600letniej rocznicy panowania dynastji Habsburgów w Austrii, przez prof. P. Parylaka (str. 3—8); Analityczne poglądy na punkta i linie kreślone na powierzchni kuli, przez prof. M. Urysza (str. 9—27); Część urzędowa, przez dyrektora, J. Kerekjartę.

— wydziału Towarzystwa ewangelickiego oświaty ludowej w Cieszynie za rok 1882, złożone na walnym zgromadzeniu na dniu 15 kwietnia 1883. Cieszyn, nakł. Towarzystwa, druk. H. Feitzingera i Sp., 1883, w 8ce, str. 18.

STARKEL Juliusz. Lekarstwa na biedę, wyd. drugie (Wydawnictwo Macierzy polskiej, książeczka 2). Lwów, nakł. Macierzy, Gubrynowicz i Schmidt, druk. Wł. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1883, w 8ce małej, str. 66. 8 cnt.

STROKA Henryk. Oswobodzenie Wiednia od Turków przez Jana III Sobieskiego, króla polskiego, 1683 r., publiczna przemowa.... nauczyciela starszego seminarjum nauczycielskiego podczas uroczystego obchodu 200letniej rocznicy w dniu 12 września 1883. Rzeszów, nakł. komitetu jubileuszowego rzeszowskiego, druk. J. A. Pelara, 1883, w 8ce małej, str. 34. 12 cnt.

STUZIŃSKI Karol prof. Zasady muzyki oraz nauka czytania nut głosem, przyjęte przez instytut muzyczny warszawski, wyd. czwarte. Warszawa, nakł. autora, Gebethner i Wolff, druk. Noskowskiego, 1883, w 8ce, str. 2 nl. i 81. 1 rubel.

SYPNIEWSKI Juliusz. Międzynarodowa wystawa zwierząt gospodarczych w Hamburgu, sprawozdanie (Odbitka z Gazyety polskiej). Warszawa, druk. J. Sikorskiego, 1883, w 16ce, str. 107. 50 k.

SZCZEBALSKI P. K. Nikołaj Alexiejewicz Milutin i reformy w carstwie polskom (Odbitka z Russkago wiestnika). Moskwa, 1883, w 8ce, str. 123.

SZPETKOWSKI J. Mapa Polski za panowania króla Jana Sobieskiego, wydana w dwóchsetną rocznicę odsieczy Wiednia. Poznań, litogr. L. Neumeyera, 1883, fol., litogr. kolor. 2 marki.

TARCZYŃSKI Hip. B. Pokutujący duch złodzieja, balada, wyd. drugie (Biblioteczka Staszycy, 11). Warszawa, nakł. autora, Gebethner i Wolff, druk. Instytutu głuchoniem. i ociemn., 1883, w 8ce małej, str. 14. 7½ kop.

TARNOWSKI Stanisław hr. Wspomnienie o Janie III Sobieskim, królu polskim, na pamiątkę obchodu dwóchsetnej rocznicy zwycięstwa Jana Sobieskiego nad Turkami pod Wiedniem, Rada miasta Krakowa wydała i ofiarowała, napisał.... profesor Uniwersytetu Jag., sekretarz generalny Akademii umiej., poseł na sejm krajowy, radca m. Krakowa. Kraków, nakł. gminy m. Krakowa, druk. A. Koziańskiego, 1883, w 8ce małej, str. 80, z ryciną płaskorzeźby P. Welońskiego.

TISCHLER O. dr. Beiträge zur Kenntnis der Steinzeit in Ostpreussen und den angrenzenden Gebieten, II (Odbitka ze Schriften der physikal.-ökonom. Gesellschaft). Königsberg, Koch & Reimer, 1883, w 4ce, str. 32, z 11 cynkografiami w texcie. 1 marka 50 fenig.

TOIFEL Karl k. k. Major. Die Türken vor Wien im Jahre 1683, ein österreichisches Gedenkbuch, 13—30 Heft (Schluss). Prag, F. Tempsky, Leipzig, G. Freytag, 1883, w 8ce, str. 305—674, z rycinami. Po 30 cnt.—50 fenig.

Tramwaj, kalendarz humorystyczny ilustrowany na r. 1884, rok II. Warszawa, Lesman i Świszczowski, druk. S. Orgelbranda synów, 1883, w 16ce, str. 63. 20 kop.

TURYSTA rolnik. Moje podróże za Pieneami, skreślił turysta rolnik. Kraków, nakł. autora, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1883, w 8ce małej, str. 155. 1 zlr. 20 cnt.

TWARDOWSKI B. Spis rycerstwa polskiego, walczącego z Janem III pod Wiedniem, oraz szyk bojowy wojsk polskich i sprzymierzonych dnia 12 września 1683 r., na pamiątkę dwóchsetnej rocznicy obchodu zwycięstwa pod Wiedniem wydał B. T. Poznań,

nakł. Księgarni katolickiej, czcionkami E. Schmaedickiego, 1883, w 8ce, str. 32, z portretem króla Jana, tablicą szyku bojowego, tablicą herbów rycerstwa i planem bitwy wiedeńskiej. 1 marka.

Uebersichts-Karte der Oder von der österreichischen Grenze bei Annaberg bis unterhalb Stettin, im Auftrage des Herrn Ministers der öffentlichen Arbeiten bis Schwedt gezeichnet und herausgegeben von der königl. Oderstrombau-Verwaltung zu Breslau, Section 1—11. Breslau, Trewendt, fol. podłużne chromolitogr, 1: 100·000. Po 1 marce.

1. Ratibor, 2. Kosel, 3. Oppeln, 4. Breslau, 5. Steinau, 6. Glogau, 7. Neusalz, 8. Krossen, 9. Frankfurt, 10. Küstrin, 11. Schwedt.

ULANOWSKI Bolesław. O dacie przywileju Bolesława Mazowieckiego rzekomo z r. 1278, wydane dla klasztoru w Jeżowie (Odbitka z tomu XVII Rozpraw Wydziału filozof.-histor. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag.. 1883, w 8ce, str. 28.

— Przyczynek do dziejów Pawła z Przemankowa (Odbitka z tomu XVII Rozpraw Wydziału filozof.-histor. Akademii umiej.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1883, w 8ce, str. 28.

VERGA G. Mąż Heleny, powieść, przekład z włoskiego E. H. Warszawa, wydawnictwo i druk. Przeglądu tygodniowego, 1884 (1883), w 8ce małej, str. 218. 60 kop.

WALTER H. & DUNIKOWSKI E. Das Petroleumgebiet der galizischen Westkarpathen. Wien, Manz, 1883, w 8ce, str. 100, z tablicami i geologiczną kartą. 1 zlr. 50 cnt.

WEGNER Stanisław. Iwan Turgeniew i jego dzieła. Poznań, nakł. N. Kamińskiego i Sp., czcionkami Fr. Chociżyńskiego, 1883, w 8ce, str. 55.

WERCHOWSKY O. Russische, kleinrussische und südslawonische Stickmuster. Petersburg, Röttger, 1882, fol., 20 chromolitogr.

Wiadomości farmaceutyczne, wydawane staraniem i nakładem Towarzystwa farmaceutycznego warszawskiego pod redakcją J. Mrozowskiego, zeszyt VII i VIII z lipca i sierpnia 1883. Warszawa, druk. M. Ziemkiewicza i W. Noakowskiego, w 8ce, str. 193—256.

Zawiera prace: J. Mrozowskiego, Br. P., Z. Wawrzeńckiego.

— statystyczne o stosunkach krajowych, wydawane przez krajowe biuro statystyczne pod redakcją prof. dra Tad. Pilata, rocznik VIII zeszyt 2. Lwów, I związkowa druk., 1883, w 4ce większej, str. 49—97.

Treść: Pogląd na gospodarstwo funduszu krajowego galicyjskiego w latach 1876/80, na podstawie zatwierdzonych przez sejm zamknięć rachunkowych i innych aktów urzędowych, opracował prof. dr. T. Pilat.

Wieniec, zbiór kwartetów męskich polskich i ruskich, ułożony i wydany przez lwowskie towarzystwo śpiewackie Lutnia, zeszyt I i II. Lwów, nakł. Gubrynowicza i Schmidta, (1883), w 16ce podłużnej, str. litogr. 20, 20, 20 i 20. 90 cnt.

Redaktorowie: Romuald Makarewicz, Stanisław Cetwiński i Paweł Szatkowski.

Wizerunki rodziny króla Jana III, oraz niektórych jego towarzyszy z wyprawy wiedeńskiej (Pamiętka jubileuszu 200 rocznicy odsieczy Wiednia w r. 1683) Kraków, nakł. druk. związkowej, 1883, fol., półarkusz złożony w 16kę. 15 cnt.

WLISŁOCKI H. dr. Die Sprache der transsilvanischen Zigeuner: Grammatik, Wörterbuch. Leipzig, W. Friedrich, 1883, w 8ce, str. IV i 128. 3 marki.

WODZICKI Kazim. Kochajcie przyrodę (Wydawnictwo Macierzy polskiej, książeczka 10). Lwów, nakł. Macierzy, Gubrynowicza i Schmidta, druk. Wł. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1883, w 8ce małej, str. 127 i 1 nl. 16 cnt.

WRÓBLEWSKI & OLSZEWSKI. Über die Verflüssigung des Stickstoffes und des Kohlenoxydes, von Prof. Dr. Sigm.

von Wróblewski und Prof. Dr. K. Olszewski an der k. k. Universität in Krakau (Aus dem Anzeiger der k. Akademie der Wissenschaften vom 4 Mai 1883, Nr. XI). Wien, C. Gerolds Sohn, k. k. Hof und Staatsdruckerei, 1883, w 8ce, str. 2 nl. 5 cnt.

WROTNOWSKI Antoni. Przemysł fabryczny w Galicyi. Lwów, Gubrynowicz i Schmidt, druk. Wł. L. Anczyca i Sp. w Krakowie, 1883, w 8ce, str. 72.

X. Y. O szabli Sobieskiego znajdującej się w Petersburgu, zdarzenie prawdziwe, przez X. Y. (Odbitka z Czasu). Kraków, druk. Czasu, 1883, w 8ce małej, str. 13.

ZABOROWSKI. Człowiek przedhistoryczny, przekład z trzeciego francuskiego wydania. Warszawa, nakł. redakcyi Wędrowca, Lesman i Świszczowski, druk. Ig. Zawiszewskiego, 1883, w 8ce małej, str. III, 154 i 1 nl. 55 kop.

ZDANOWICZ Alex. Zarys historii polskiej dla dzieci w dwóch kursach, wyd. trzecie. Warszawa, Gebethner i Wolff, Wilno, J. Zawadzki, Kijów, L. Idzikowski, druk. J. Zawadzkiego w Wilnie, 1883, w 8ce małej, str. 316, tablica chromolitogr. i mapka dawnej Polski. 1 rubel 80 kop.

ZELWEROWICZ L. M. Litowska ja mietrika, gosudarstwiennyj otdiel Wielikago kniazestwa litowskago pri prawitielstwujuszczem senatie, gramoty i riegiesty iz sobranija driwnich aktow, pisanych na piergamentie na litowskorusskom, latynskom, nizne-germanskom, staroczeskom i polskom jazykach, sostawil mietrikant litowskoj mietriki.... tom I: Akty litowskije, 1487—1589. St. Pietiersburg, izdanie sostawitiela, 1883, w 8ce, str. 112 i 1 litogr.

Żywoł św. Jacka, kapłana wyznawcy. Warszawa, druk. Fr. Czerwińskiego, 1883, w 16ce, str. 20. 3 kop. = 6 grp.

— św. Klary z Assyżu. Warszawa, nakł. i druk. St. Niemiery, 1883, w 16ce, str. 32. 5 kop. = 10 groszy.

KRONIKA.

= **Bibliografia** jubileuszowego obchodu dwóchsetnej rocznicy potrzeby wiedeńskiej z r. 1683, przygotowała do druku redakcja „Przewodnika bibliogr.“. Praca obejmuje: I. Dzieła i rozprawy; II. Utwory teatralne, poezye, powieści, wierszyki okolicznościowe; III. Kurendy, mowy, odezwy, programy, ciekawsze druki ulotne; IV. Nuty muzyczne; V. Fotografie, litografie, obrazy, ryciny; VI. Sprawozdania i ważniejsze głosy prasy peryodycznej, polskie, pobratymców, obce; Skorowidz abecedowy. Dla jej zaakręglenia pożądaną była wiadomość bibliograficzna o wszelkich w zakres jej wchodzących drukach i wydawnictwach prowincjonalnych, które przeznaczone wyłącznie dla potrzeby miejscowej, nie poszły w handel księgarski. O łaskawe zatem nadesłanie wiadomości tego rodzaju ośmielamy się upraszać Sz. prenumeratorów naszych, dziękując im już z góry za zawsze dla pisemka naszego drogą ich pamięć, uprzejmość i względy.

= **Wiadomości bibliograficzne warszawskie** zapewniają nas w ostatnim nrze (str. 172), że rubryki „Nowych książek wydanych za granicą“ nie redagują za pomocą noży i kleju, że owszem za „opłatą“ dostarcza im kartek do niej jakiś „W. Cithurus, współpracownik księgarni Gebethnera i Wolffa“. Wobec tego zniewoleni jesteśmy oświadczyć Sz. redaktorowi pisma warszawskiego, żeśmy żadnym Cithurusem nie dawali upoważnienia do przywłaszczania sobie naszej pracy literackiej, ani za pomocą noży i kleju, ani przez proste i samowolne kopiowanie tytułów z pisemka naszego.

= **Czcionkarnie**, istniejące w dzielnicach ziem polskich od pierwszych lat założenia aż do naszych czasów, biegiem lat spisał Żeg. Wywialkowski. Kraków i Warszawa, 1884, w 16ce, str. 64 i 4 nł.

Dziełko rozmiarami niewielkie, ale treścią swoją wcale poważne, przynosi Sz. autorowi, drukarzowi z zawodu, rzetelny zaszczyt, dlaczego je już w przeszłym nrze „książeczka w każdym razie ciekawą“ nazwać uważaliśmy sobie za miły obowiązek. Zadaniem jego, zasługującym bądź co bądź na uznanie, podać systematycznie w chronologicznym porządku i „tylko ze stanowiska technicznego“, nie zaś „ze stanowiska piśmiennictwa naszego“, wykaz drukarń czyli „czcionkarń“ pol-

skich, od najdawniejszych czasów aż do chwili bieżącej. Za materyałami do tak pożądaney pracy ogładał się Sz. autor, wedle możności i rozumienia swego, już „od lat 30“, a co obecnie puścił na widok publiczny, uważa sam „tylko za streszczenie“ i przygotowanie niejako „do przyszłego wydania obszernego“. Ujął je zaś dla lepszego poglądu, po krótkim „Słowie wstępnym“ (str. I—IV), w rozdziały: I. „Czcionkarnie“ (str. 5—45) od nastania ich w Polsce aż do r. 1882, II. „Ruch czcionkarń w XIX stuleciu“ (str. 46—50), III. „Czcionkarnie zagrańcze, które wytlaczały w języku polskim w XIX st.“ (str. 51—56), IV. „Kroniczka czcionkarstwa krajowego“ (str. 57—64), i w dodatku „Najstarsze istniejące czcionkarnie“. Co prawda i czego zataić nie możemy, roją się w dziełku rażące myłki i przeoczenia, jak n. p. nazywanie Gutenberga „Janem z Kutnohory“ (str. III i 57), powtórzone pokilkakroć (str. III, 5 i 57) już dzisiaj wobec postępu naukowego do legendy należące podanie, jakoby w Krakowie istniała była drukarnia już r. 1465, również, że w Częstochowie mieliśmy drukarnię już r. 1681 (str. 16), że „pierwsza książka w języku polskim wydana została w r. 1522 w listopadzie“ (str. 58) i t. p. Myłki te wszakże i błędy nie przynoszą wielkiej ujmę bądź co bądź chwalebnyemu panu W. usiłowaniam, a praca jego w całości uważana, dowodem tylko pięknym, czém się w istocie poszczycić możemy, że w rzędzie drukarzy polskich, do których także Sz. autora zaliczamy, znajdują się jeszcze bez zaprzeczenia światli mężowie, pojmujący obowiązki zawodu swojego ze strony poważnej i zdrowej. A że w ich gronie wybitniejsze panu W. i pięknym jego usiłowaniam należy się stanowisko, dowodzą między innymi także słowa jego przy końcu rozdziału II: „W mém przekonaniu — powiada Sz. autor, str. 49 i n. — pożądanymby było, ażeby w przyszłości w miastach, jak Kraków, Warszawa, Poznań, Lwów i Wilno, w których są stowarzyszenia czcionkarzy, ażeby zarządy tychże zechciały przy końcu każdego roku w księdze osobnej zapisywać: 1. ilość istniejących czcionkarń lub zmianę właściciela; 2. liczbę pracujących towarzysów, uczni i pomocy; 3. ilość wartko- tłoźni, tłoźni ręcznych i innych twór- czni pomocniczych w każdej czcionkarni,

jak niemniej skrzętnie zapisywać datę, która czciożarnia co nowego w polepszeniu zaprowadziła“.

= **Przinoszki k bibliografiji** serbskiej, z męśćanskeje knihownje we Wrótsławju podał A. J. Parczewski. Czasopis Maćicy serbskeje, ześiwk II za r. 1882, Budyšin, w 8ce, str. 73—77.

Cenny bardzo przyczynek do bibliografii dolnołużyckiej, wydanej w Lipsku r. 1881 przez Jenča p. t. „Pismowstwo a spisowarjo delnjołużyckich Serbow“ (w 8ce, str. 82). Sz. autor, znany pięknie z kilku prac literackich o Łużyczach i właściciel ładnego księgozbioru w Kaliszu, wylicza w rim i szczegółowo opisuje kilka druków w języku serbołużyckim albo wcale dotąd nieznanych, albo tylko pobieżnie, które przy pomocy pana B. Erzepkiego powiodło mu się odkryć w bibliotece miejskiej w Wrocławiu, jak: Wierszyk ze zbioru J. S. Zeffela dla króla Fryderyka W., „jeno w bibliografskim nastupanju spomjenja hódny“, „Nowy testament“ B. Fabriciusa z r. 1709, jego „Katechizm Luthera“ z r. 1714, i kilka innych jeszcze druków. O Fabriciusu robi zresztą przy sposobności, na podstawie własnych jego zeznań z r. 1714, nader ciekawą wzmiankę, że nie był Polakiem, za jakiego go dotychczas niektórzy uważać zwykli byli.

= **Zur litauischen Bibliographie.** Mittheilungen der litauischen litterarischen Gesellschaft, zeszyt VII z r. 1883, Heidelberg, w 8ce, str. 4—23.

Artykuł złożony z trzech części: I. „Zusammenstellung der wichtigeren in den Preussischen Provinzialblättern und deren Fortsetzungen enthaltenen, auf Litauen bezüglichen Aufsätze“, wykaz ważniejszych rozpraw o Litwie i Litwinach, ogłoszonych w latach 1829/79 w „Preussische Provinzialblätter“ i „Altpreussische Monatsschrift“, ułożony przez A. Thomasa z Tyłży; II. „Verzeichniss der in diesem Jahrhunderte in Russland erschienenen litauischen Werke“, spis kilkudziesięciu dzieł, broszur i rozpraw od r. 1809 począwszy, pióra J. Koncewicza z Rygi; i III. Uwagi A. Bezenbergera z Królewca o kilku dawniejszych i nowszych drukach litewskich.

= **Antiquariats-Catalog Nr. 114** der Wallis-hausser'schen Buchhandlung, A. W. Küna-ster, in Wien: Anlässlich der II Säcularfeier der Belagerung Wiens durch die Türken 1683 zusammengestelltes Verzeichniss. Wien, 1883, w 8ce, str. 11.

Do dziejów potrzeby wiedeńskiej z r.

1683 dzieł i broszur 160, w różnych językach i przeważnie z w. XVII i XVIII.

= **Catalogue des livres français, polonais, allemands et anglais, qui se trouvent dans la bibliothèque d'abonnement de I. Gumplowicz à Cracovie.** Cracovie, 1884, w 8ce małej, str. 2 nl. i 111.

Kat. nadzwyczaj bogatego oddziału książek francuskich znanej z najlepszej strony wypożyczalni Gumplowicza w Krakowie. Na czele umieszczone „Conditions d'abonnement“, dzieła zaś, podobnie jak w części polskiej, podzielone na: I. Histoire, mémoires, éducation; II. Voyages; III. Théâtres; IV. Livres pour la jeunesse; V. Romans et poésies.

= **Catalogue des volumes existant en double à la bibliothèque publique à Wilna,** troisième cahier. Wilna, 1883, w 8ce, str. 3 nl. i 138.

Bogaty nadzwyczaj zbiór dubletów, przeznaczonych na sprzedaż i wymianę, zawiera 2845 starych druków naszych, od nr. 9686 począwszy do 12-530, razem w przeszło 26-000 egzemplarzach, podzielonych na: I. „Historica“, II. „Miscellanea“, III. „Journaux“, w drugim zaś dziale ułożonych w dodatku jeszcze podług języków: a. „na latinskom jazykie“ i b. „na polskom, niemieckom i francuskim jazykach“. Zbiór tém szacowniejszy, ponieważ i treścią swoją bardzo się zaleca, zawiera bowiem liczne czasopisma, broszury rzadkie, pisemka ulotne, panegiryki, mowy pochwalne, wierszyki okolicznościowe i tym podobny — jak Sz. zarząd publicznej biblioteki wileńskiej, oddając tym razem hołd prawdzie, dodaje — „ciennej materiał dla istorii Litwy i Polski i osobiennie oddielnych polskich i rosskolitowskich dworjanskich rodow“. Krótką zresztą w trzech językach, po rosyjsku, po francusku i po niemiecku napisaną przedmowę, podobnie jak w zeszytach Katalogu I i II (ob. „Przewodnik bibliogr.“ z r. 1882, str. 134), kończy Sz. zarząd uprzejmą prośbą do zarządów innych publicznych i prywatnych księgozbiorów o nadsyłanie wzajemne katalogów dubletów: „Pri etom upravljenije wilenskoj biblioteki smiejiet wyrazit' nadzieđu, cztó publicznija i czasnija biblioteki, obładajuszczija bolszim ili mienszim czisłom dubletow, nie otkażut w soobszczenij wilenskoj biblioteki swoich dubletnych katałogow“.

= **Katalog nr. IV** antykwarni i księgarni J. L. Pordesa we Lwowie. Lwów, (1883), w 8ce małej, str. 15 i 1 nl.

Dzieł i broszur, dawniejszych i nowszych, 350, między którymi 207 „zupełnie

nowych“, wszystkie posortowane na: „Dział polski“, „Deutsche Werke“, „Wörterbücher zu besonders billigen Preisen“, „Oeuvres (tak!) françaises“ i „Książki dla ludu“. Przy końcu Kat. oświadcza Sz. właściciel antykwarni i księgarni lwowskiej, że „nabywa wszelkie nowości literackie we wszystkich językach, także całe biblioteki, oraz przyjmuje pośrednictwo w nabywaniu lub sprzedawaniu (tak!) całych bibliotek“, i że „na żądanie wyśle (tak!) katalogi swoje gratis i franko“.

— **Katalog** nakładowy drukarni J. Leitgeb-
bra w Poznaniu. 1883, w 8ce, str. 8.

— Książki w większej ilości nabyte, znajdujące się w drukarni J. Leitgeb-
bra w Poznaniu. Tamże, 1883, w 8ce, str. 9–12.
Razem w obydwóch Katalogach dzieł i broszur 130, przeważnie z ostatniego dziesięciolecia i treści rozmaitej, między tymi przeszło 80 wydanych własnym za-
służonej drukarni poznańskiej nakładem. Niektórymi z nich, jak „Decretales sum-
morum pontificum“ Chodyńskiego i Likow-
skiego, „Pisma“ J. Koźmiana, „Dzieje ko-
ścioła unickiego“ ks. Likowskiego, „Dzieła
dramatyczne“ Szekspira, i kilku innymi
jeszcze, poważnymi i rozmiarem swoim
i bogatą treścią, nie szczędząc kolosalnych
wydatków na ich wydawnictwo, iście zło-
tymi głoskami zaznaczyła drukarnia sku-
teczną działalność swoją w naukowym
świecie polskim. Ale i zewnętrzna strona
jej publikacyj nie pozostawia nie zgoda
do życzenia, a wydany n. p. świeżo w dru-
giem odbiciu jubileuszowy nr. 207 z 12
września „Kuryera poznańskiego“, nadzwyc-
zaj miłe cacko typograficzne, stawia bez
zaprzeczenia drukarnię Leitgeb-
bra godnie obok najpierwszych drukarskich oficyj
zagranicznych.

— **Katalog 2** księgozbioru Ignacogrodz-
kiego: Dział antykwarSKI. Warszawa, księ-
garnia St. Giejsztora, 1883, w 8ce, str. 120.

Ciąg dalszy wydanego niedawno Kat.
(ob. „Przewodnik bibliogr.“ z r. b., str. 12),
niemniej treścią i rozmiarami poważny,
obejmując przeszło 2200 dzieł i broszur,
od nru 3562–5763, między którymi pra-
wie 2000 polskich lub bliżej nas obcho-
dzących, reszta zaś obce. A niezwykłej
wagi między nimi rzadkości, jak nieznanne
dotychczas Illicina „Carmina et praefat-
iones“ z połowy XVI w., Reja „Postyla“
z r. 1594, i znaczny, bardzo znaczny po-
częt najrozmaitszej treści ważnych dru-
ków z w. XV, XVI i nn. Nie brak mię-
dzy nimi także białych kruków z w. XIX,
jak komplet „Wiadomości brukowych“
z lat 1816/22, komplet „Biblioteki pol-
skiej“ Turowskiego i t. p. Wogóle gorli-

wość obywatelska, zasługująca ze wszech
miar na publiczne uznanie, i niezwykła
znajomość rzeczy, z jaką się pan G. za-
brał do mału u nas dotychczas uprawia-
nego antykwaryatu, przejmują nas ser-
decznie zadowoleniem a rozwojowi księ-
garni jego rokują najpiękniejsze nadzieje.
Dodajemy jeszcze tylko, że księgarnia
pana G. oświadcza się sama z gotowością
„pośredniczenia w nabywaniu rzadkości
bibliograficznych“, jak niemniej „przyj-
mowania w komis oddzielnych dzieł rzad-
kich i całych bibliotek“, i polecamy ją
dlatego gorąco łaskawym względem Sz.
czytelników naszych.

— **Archiwa i biblioteki** watykańskie w Rzy-
mie, dotychczas mało komu przystępne,
zostały na rozkaz ojca św., Leona XIII,
otwarte dla pragnących robić w nich stu-
dya lub odpisywać znajdujące się w nich
nieznane dotąd dokumenta i materiały
historyczne.

— **Autografów** zbiór przepysny, złożony
przeważnie z własnoręcznych pokwitowań
na różnego rodzaju jurgiely, własność
pana L. Zwolińskiego w Nowostawcach,
mieliśmy sposobność oglądać w połowie
września, dany nam łaskawie do prze-
jrzenia. Dziękując Sz. właścicielowi bo-
gatego zbioru za zaszczytowanie nas zaufa-
niem swoim, uważamy sobie zarazem za
miły obowiązek, podzielić się o j go
skarbach kilkoma szczegółami z Sz. czy-
telnikami naszymi. Zbiór to istotnie prze-
pyszny i nadzwyczaj bogaty, zawiera n.
p. autografy: Józefa Strusia z r. 1562,
Andrzeja Frycza Modrzewskiego z r. 1563,
lexykografa Jana Mączyńskiego z r. 1563,
Mikołaja Reja z Nagłowic z r. 1566 na
„30 grzywnien pieniędzy, które ma z łaski
Jkrólmości na chełmskiem mycie“. Dwa
z nich, jako obchodzące nas bliżej także
treścią swoją, mianowicie Ł. Górnickiego,
znanego autora z w. XVI i bibliotekarza
króla Zygmunta Augusta, i drugi J. Ja-
nuszowskiego, uczonego właściciela dru-
karni Łazarzowej w Krakowie, pozwal-
amy sobie nawet przytoczyć w tém miej-
scu w całości:

1. „Ja Łukasz Górnicki, jurgielnik
przy bibliotece króla Jmości, wyznawam
tym moim listem, iżem wziął od Jmpana
Spławskiego, kasztelana krzywieńskiego
i celnika po wszytkiej Polsce, złotych
polskich 100 jurgiely swego, który mi
król Jmość do żywota na ele krakowskiem
dać jest na czas Wielkiej nocy każdój
raczył, z czego ja na ten rok Jmości
kwituję i wolnym czynię. Dan w Krako-
wie w piątek przed Kwietną niedzielą r.
1564. Idem qui supra manu propria“, przy-

czem pieczęć z herbem Ogończyk i literami L. G.

2. „Joannes Januszovius Lazarides zeznawam, iżem od Ipanów pisarzy celnych komory króla Jmości krakowskiej za rozkazaniem Jmpana Młodziejowskiego, podskarbiego nadwornego, wziął złotych czerwonych 14 na drukowanie książek Judicii Roberti Bellarmini, które król Jmości rozkazał raczyć drukiem wydać de concordia Lutheranorum, na co dla lepszej pewności dałem tę rekognicyą na się, ręką własną pisaną. W Krakowie 9 septembra 1586. Idem qui supra Joannes Januszovius Lazarides“. Dziełko Bellarmina wyszło w rzeczy samej r. 1586 w architypografii Łazarzów w Krakowie.

= **Biblioteka** e. k. gimnazjum w Stanisławowie — podług „Sprawozdania“ za r. 1883 — liczy obecnie: w oddziale dla nauczycieli 5567 tomów, 2148 zeszytów, 11 tablie, 31 atlasów, 2 globy i 1 teluryum, w czytelni dla uczniów 657 dzieł w 1076 t. i zeszytów, w księgozbiorku dla ubogich uczniów 802 podręczników szkolnych. Zawiadywali nimi w ciągu roku: oddziałem dla nauczycieli i polskimi książkami dla uczniów prof. A. Makowski, ruskimi książkami prof. E. Żelechowski, niemieckimi prof. J. Kotecki, i wypożyzyli w tym czasie do domu: 247 uczniom 1523 tomów dzieł polskich, 114 uczniom 769 t. w języku ruskim, i 161 uczniom 1697 t. w j. niemieckim.

= **Biblioteka** uniwersytecka w Warszawie — jak podają pisma tamtejsze — liczy obecnie: 183·165 dzieł w 332·539 tomach, 1433 rękopisów i 6128 map, rycin i nut muzycznych. Inne ciekawe o niej szczegóły podaje warszawski „Wędrowiec“, w nrze 38 z 20 września, w zajmującym artykule p. n. „Biblioteka główna, dawniej pod mianem narodowej powszechnie znana“, napisanym przez J. Kos. na podstawie notatek Lelewela, Skimborowicza i uwag, dostarczonych przez obecnego bibliotekarza; prof. Barsowa.

= **Biblioteka** im. Potockich w Wilanowie — pisze „Kuryer warszawski“ w nrze 224 z 31 sierpnia — „została w tych dniach wielu cennymi nabytkami wzbogaconą. Między innymi przeszło do tej księżnicy parę set odezów i rozporządzeń, po większej części nieznanych do tej pory. Do ciekawych również nabytków należy kompletny egzemplarz rzadkiej „Biblii ostrogskiej“ z r. 1581, wraz z wielu dziełami polskimi Orzechowskiego i innych pisarzy naszych z XVI w. Jednocześnie też biblioteka pozbyła się dubletów, które przeszły na własność antykwaryatu pana

C. Wilanowskiego. Przy tej sposobności nadmieniamy, iż wszystkie dublety z działu sztuki i mapografii mają być ofiarowane przez bibliotekę wilanowską jednej z krakowskich szkół technicznych. Gdyby za przykładem tej księżnicy poszły i inne biblioteki, skorzystałby na tém ogół zbieraczy i zakłady naukowe“.

= **B. Fadenhecht**, księgarz (?) w Brzeżanach — widocznie jakaś mistyfikacya, w mieście tym bowiem, o ile nam wiadomo, nie ma księgarni pod taką firmą — stał się przedmiotem naigrawania ze strony księgarzy wiedeńskich, którzy pokpiwają sobie z nieznanego w świecie księgarskim „kolegi“ za jego żydowsko-galicyski żargon niemiecki. Jako corpus delicti wydrukowała tamtejsza „Oesterreichische Buchhändler-Correspondenz“, w nrze 34 z 25 sierpnia, jego korespondentkę do jednego z księgarzy wiedeńskich, która brzmi dosłownie: „Brzeżany, 13/8 1883. Ich bitte mir gef. Ihr Katalog und besonders der Bucher Ihr Auflage ein-senden lassen zu wollen. Achtungsvoll B. Fadenhecht, Buchhändler“.

= **Gwiazda**, kalendarz petersburski, wydawany przez H. Glińskiego, zapowiada na rok przyszły artykuł pióra St. Ptaszyckiego p. t. „Biblioteka publiczna w Petersburgu“.

= **Jedna z czytelniczek** łaskawych, podpisująca się na „ska“ — pisze „Kuryer warszawski“ w nrze 236 z 12 września — „zapytuje nas, czy Teofil Lenartowicz nie jest przypadkiem pseudonymem Władysława Syrokomli? Nie, nie Sz. pani! Lenartowicz i Syrokomla to dwaj osobni poeci. Uprowadzając dalsze w tym rodzaju pytania, zaręczamy zarazem, że J. I. Kraszewski nie jest pseudonymem Mickiewicza“.

= **Księgarnia** J. Kotuli w Cieszynie — jak w wydanem przez tamtejsze Towarzystwo ewangelickie oświaty ludowej „Sprawozdaniu“ za r. 1882 czytamy — otrzymała od Tow. na skład główny wszelkie przez Tow. wydane książki.

= **Księgarnię** w Częstochowie, a właściwie „skład książek do nabożeństwa i wszelkich innych treści religijnej, a także obrazów, obrzków i t. p. świętości katolickich, również ubiorów i przyborów kościelnych“, otworzył M. Gancarczyk.

= **Księgarnię** pod firmą „Poznańska księgarnia katolicka ludowa i skład obrazów olejo-druków“, otworzył w górnośląskim miasteczku Zabrze Ign. Kędziński.

= **L. Kurtzmann**, zasłużony autor wydanego niedawno u J. K. Żupańskiego w

Poznaniu dzieła: „Die polnische Literatur in Deutschland“, rozpoczął w nrze 481 z 16 września „Warty“ poznańskiej druk bardzo pożądaną pracę bibliograficzną p. t. „Werke zur polnischen Geschichte in deutscher Sprache“.

— **Dr. Leniek**, młody i uzdolniony na niwie historycznej pracownik, wydał z polecenia i nakładem hr. K. Przeddzieckiego, staranny opis, z podaniem treści, przyślanych z archiwum im. Przeddzieckich w Warszawie na wystawę historyczną w Krakowie pamiątek po Sobieskich p. t. „Sobiesciana z archiwum hr. Przeddzieckich w Warszawie, przyczynek do wiadomości o prywatnych archiwach w Polsce“ (w 4ce, str. 35). Jestto „rodzaj katalogu“, jak go Sz. autor w krótkiej przedmowie nazywa, podzielony na trzy części: I. „Dokumenta odnoszące się do czasów króla Jana III lub jego rodziny“, razem nrów 141, między którymi niestety aż 42 kopij nowoczesnych; II. „Książki współczesne“, nrów 7, nieobjętych dziełem H. Kábdebo z r. 1876 „Bibliographie zur Geschichte der Türkenbelagerung Wiens“; i III. „Ryciny, obrazy olejne i rysunki“, razem nrów 30.

— **Lituanica** niepośledniej wagi, razem okragło 450 dokumentów i aktów z końca w. XVI, ze XVII i XVIII, w językach polskim, łacińskim i ruskim, mieliśmy sposobność oglądać na początku września, udzielone łaskawie redakcyi „Przewodnika bibliogr.“ do oceniaenia przez osobę, która je obecnie posiada, a której nazwać po imieniu nie jesteśmy upoważnieni. Szacowny to bardzo i nadzwyczaj cenny zbiór urzędowych w części transumptów, w znaczniejszej zaś połowie oryginalnych nadań papieskich i królewskich, jako też listów własnoręcznych lub z własnoręcznymi podpisami i przecięciami Czartoryskich, Gosiewskich, Masalskich, Paców, Radziwiłłów, Tyszkiewiczów i członków innych rodzin litewskich. Wszystkie odnoszą się do przeszłości Litwy w ogóle, w szczególności zaś do dziejów Karmelitanek bosych w Wilnie i do rodziny tamtejszej Mamoniewiczów, którzy — jak wiadomo — przy końcu w. XVI i na początku XVII sławną posiadała drukarnię w stolicy litewskiej. Jakie przeznaczenie bogaty zbiór otrzyma, nie omieszkamy w swoim czasie podać do wiadomości Sz. czytelników naszych, niniejszą zaś notatkę zamykamy uwagą, że znajdując się w nim także oryginalne na pergaminie breve Grzegorza XIII z 22 stycznia r. 1583 dla Radziwiłła Sierotki, z błogosławieństwem apostołskiem na

podjętą przez niego podróży do Jerozolimy. Breve przedrukowali wprawdzie Trefer i Wargoeki po łacinie i w przekładzie polskim w ponawianej tyle razy w druku „Perygrynacyi Radziwiłła do Ziemi św.“, nie całe wszakże, jak się pokazuje. W oryginale bowiem, który mamy pod ręką, ojciec św. dodatkowo pozwala wysokiego roku możnowładcy litewskiemu: „Praeterea tuis etiam in hac parte precibus inclinati, tibi ut quadragesimalibus et aliis anni temporibus ac diebus, quibus usus ovorum et lacticiniorum de jure vel consuetudine est prohibitus, eisdem ovis et lacticiniis, quando tuae sanitati expedire cognoveris, vel necessitas ingruerit, una cum tuis familiaribus, durante tempore itineris praediti, uti et vesci libere ac sine conscientiae scrupulo valeas, licentiam per praesentes etiam impartimur, non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis caeterisque quibuscunque“.

— **Materyały** do dziejów marynarki polskiej, kartony i odnośne ryciny, „nader rzadkie a ciekawe“, ze zbioru po zmarłym niedawno w Londynie wyższym oficerze marynarki angielskiej, Fr. Drake — jak donosi „Kuryer warszawski“ w nrze 225 z 1 września — nabyła po ósmiodniowych targach jedna z bibliotek warszawskich.

— **Dr. K. Morawski**, prof. Uniwersytetu Jag., robiąc poszukiwania za materyałami do życia A. P. Nideckiego i do wydawnictwa „Corpus poetarum Poloniae latinorum, qui Cochanovium aetate antecesserunt“, którego kierownictwo przyjął na siebie, zwiedził przy końcu lipca i na początku sierpnia: bibliotekę uniwersytecką w Wrocławiu, i bogate archiwum biskupie i kapitulne we Frauenburgu. W biskupie znalazł uczonej prof. przy tej sposobności w liście Myszковского z r. 1566 ciekawą wzmiankę o Ł. Górnickim, jako też nieznaną dotychczas własnoręczny list Górnickiego, pisany z Warszawy r. 1576 do M. Kromera.

— **Niewydane dzieło**, które jeszcze przed 30 laty jako „Stara Polska“, ozdobione licznymi rysunkami i ujęte w przystępną dla szerokich warstw formę, miało się być pojawię w Petersburgu nakładem księgarni Wolffa, doczekało się w chwili bieżącej ciekawej monografii, wytrawnym i zgrabnym napisanej piórem przez pana Z. Librowicza, p. n. „Stara Polska w opisie malowniczym, historia niewydanego dzieła, według nieogłoszonych dotąd listów i dokumentów“ (w Śce małej, str. 50). Według przedstawienia Sz. autora miało

dzieło wyjsć już r. 1852 w opracowanu u J. I. Kraszewskiego, p. t. „Stara Polska, podróż malownicza po krajach dawną Polskę składających“. W dwa lata później podejmował się wydawnictwa L. Kondratowicz, i zamierzał dać mu nazwę „Wędrowki po dawnéj Polsce“. Wreszcie około r. 1860 zgodził się był opracować „Malowniczą Polskę“ J. Bartoszewicz, ale i tym razem skończyło się wszystko na projekcie dla księgarni. Zamiast w języku polskim, rozj. czął zatem św. p. Wolff, któremu „ulubione dziecię“ bardzo na sercu ciążyło, wydawnictwo wielotomowego dzieła w języku rosyjskim p. t. „Ziowpisnaja Rossija“ (ob. „Przewodnik bibliogr.“ z r. 1882, str. 238 i n.). Zajmująca pod każdym względem literacko-bibliograficzna monografia pana L. tem ciekawiej się czyta, że nastrecza miejscami wiele, bardzo wiele materiału do poważniejszego rozmyślenia.

— **Przegląd archeologiczny**, organ c. k. konserwatori i pomników i Towarzystwa archeologicznego krajowego we Lwowie, w świeżo wydanym drugim zeszytacie na rok bieżący, ogłosił kilka bliżej nas obchodzących artykułów, mianowicie: 1 „Archiwum WW. oo. Dominikanów w Jarosławiu, skreślił ks. S. Barącz“ (str. 15—42), z którego Sz. autor ciekawe przytacza szczegóły; 2 „Wiadomość o archiwum miasta Lwowa, podaną przez K. Widmanna“ (str. 73—107), ciąg dalszy artykułu z zeszytowanego zeszytu, zawierający „Katalog chronologiczny oryginalnych dyplomów i dokumentów, znajdujących się w arch. m. Lwowa“, od r. 1359 począwszy do r. 1399; i 3. „należytém uznaniem i szczerem podziękowaniem“ napisane przez pana J. Kołaczkowskiego uwagi (str. 141—145) o wydaném roku przeszłego przez A. Ryszarda „Bibliografii numizmatycznej polskiej“, którą Sz. recenzent wieloma cennymi dodatkami uzupełnił.

— **Rękopis starożytny**, zawierający „notaty biograficzne do założycieli i dobrodziejów zakonu“ Cystersów w Oliwie, znalazł w tamtejszych aktach pocysterskich bawiący w Oliwie prof. dr. Małeckie, kurator Zakładu im. Ossolińskich we Lwowie. W należytém opracowaniu — jak donosi warszawski „Tygodnik ilustrowany“ w nrze 31 z 4 sierpnia — ma być odkryty zabytek drukiem ogłoszony w jednym z następnych tomów wydawnictwa „Monumenta Poloniae historica“.

— **Sto tysięcy** egzemplarzy w 20 wydaniach publikacji J. Chociszewskiego: „Sobieski pod Wiedniem“, wydała i sprzedała Księgarnia katolicka w Poznaniu

prawie w ciągu jednego miesiąca. Powinnować!

— **Szkoła lwowska** w szlachetném oburzeniu na wstrętne „ilustracye“, demoralizujące młodzież szkolną, które tamtejsi „antykwarze wyznania mojeszowego“, ażeby „jak najwięcej kupujących do siebie przyciągnąć“, na widok publiczny wystawiają, pisze między innymi w nrze 35 z 1 września. „Proszę stanąć przed wystawą małą takiego antykwarza, przyszłego właściciela kilku kamienie, i cóż tam widać? Wiele tytułów dzieł, po największej części niemieckich, i rycin, iście gorszących, budzących wstręt nawet u osób dorosłych“. Miło nam wszakże przytęm zauważyć, że do księgarń lwowskich zarzut ten ciężki wcale się nie odnosi. „Co do wystaw księgarskich — czytamy dalej w Sz. organie Towarzystwa pedag. — nie mamy do nadmienienia: księgarze nasi, ludzie inteligentni, wiedzą, co i jak na widok publiczny wystawić należy i można“.

— **Hr. J. Tarnowski**, obecny właściciel biblioteki im. Tarnowskich w Dzikowie — jak nas z poważnego źródła wiadomość dochodzi — chcąc swoje bogate „skarby“ rekopisemienne do historii w. XVI, które przed dwoma miesiącami oglądał dr. Kętrzyński, uczynić przystępnymi dla uczonych badaczy naszych, zamierza je przenieść na czas pewien do jednéj z publicznych bibliotek w Krakowie lub Lwowie.

— **Wydział krajowy** — pisze „Gazeta lwowska“ w nrze 193 z 24 sierpnia — „zrobił spostrzeżenie, że wiele miast i miasteczek posiada drogocenne zabytki starożytności, szczególnie w oryginalnych przywilejach, księgach radzieckich i innych dokumentach, bardzo ważne dla archeologii, historii i prawa polskiego, które jednak często, przeważnie skutkiem niewiadomości, nie bywają starannie przechowywane, i dlatego ostatecznie na zatarę narazone być mogą. Niechcąc, ażeby na samorządzie ciężył zarzut jakiegokolwiek zaniedbania w téj mierze, odniósł się Wydział do prezesów rad powiatowych z wezwaniem, ażeby osobiście przekonali się, czyli i jakie zabytki przeszłości gminy miast i miasteczek posiadały i posiadają, i czyli takowe są dokładnie w inwentarzach zapisane i bezpiecznie przechowane“.

— **Wystawa literacko-artystyczna**, zapowiedziana w Madrycie na 15 grudnia r. b., obejmować będzie między innymi także wyroby introligatorskie, atrament, pióra i wszelkie inne przybory do pisania.

— **Zjazd literatów i artystów**, zwołany przez krakowskie Koło literacko-artystyczne, odbył się w Krakowie 14 i 15 września, przy licznych udziałach uczonych, literatów i artystów polskich, zgromadzonych z najrozmaitszych ognisk duchowego życia naszego. Z sfer księgarsko-literackich i bibliotecznych, które nas bliżej obchodzą, wzięli w nim udział panowie: K. Bartoszewicz księgarz z Krakowa, dr. Bełcikowski amanuent biblioteki Jag., Wł. Bełza skryptor biblioteki im. Ossolińskich we Lwowie, dr. Celichowski bibliotekarz z Kórnika, Z. Librowicz sekretarz literacki rozporządzający krociowymi funduszami księgarni petersburskiej pod firmą „Towarzystwo przemysłowo-handlowe M. O. Wolff“, mecenas dr. Parczewski z Kalisza, M. Pawlikowski właściciel bogatej biblioteki medycyckiej, ks. Polkowski bibliotekarz kapitulny krakowski, Wł. Schmidt księg. lwowski, G. Unger drukarz warszawski i księgarz petersburski, prof. dr. T. Wojciechowski b. skryptor biblioteki Jag. i uniwersyteckiej we Lwowie, i Wł. Zawadzki b. księgarz lwowski. Do ważniejszych epizodów zjazdu zaliczyć należy: 1. postanowienie utworzenia Towarzystwa bratniej pomocy dla artystów i literatów, z siedzibą w Krakowie; 2. referat dra Parczewskiego „O potrzebie scentralizowania handlu księgarskiego rzeczami słowiańskimi“; i 3. referat docenta Uniw. Jag., dra J. Rosenblatta: „O własności literackiej i artystycznej“. Po ozywionych też rozprawach uchwalili obecni, że pożądanym było „wydawnictwo w krótkich odstępach czasu ogólnej bibliografii słowiańskiej“, jako też „scentralizowanie handlu księgarskiego rzeczami słowiańskimi w jedną z księgarń w Krakowie“.

Ażeby zaś zabezpieczyć własność literacką i artystyczną od plagiatów, przedruków i tłómaczeń samowolnych, utworzono syndykat główny dla spraw autorskich i honorowych, złożony z 16 członków, którego „orzeczenia powinny być przyjmowane za obowiązujące i mające moc moralnych wyroków“. Do syndykatu wybrani zostali: dr. P. Chmielowski, W. Gerson, L. Jenike i W. Szymanowski z Warszawy; Fr. Dobrowolski, M. Jaroszyński, K. Jarochoński i ks. Kantecki z Poznania; dr. L. Biłński, J. Dobrzański, Fr. Tępa i Wł. Zawadzki ze Lwowa; i L. Benedyktowicz, M. Pawlikowski, dr. M. Sokołowski i Wł. Wisłocki z Krakowa. W końcu postanowili zgromadzeni, żeby przyszły zjazd odbył się we Lwowie, i polecili zwołanie jego w swoim czasie tamtejszemu Kołu literackiemu.

— **Związek katolicko-polski** utworzył się w Cieszynie na Śląsku, którego zadaniem między innymi będzie: popieranie już istniejących i urządzenie nowych czytelń, wydawanie i rozszerzanie katolicko-polskich czasopism, broszur, książek i t. p.

— **Zabronione w Austrii**: Rozpatrzenie celów i dążeń polityki Niemiec i Rosji ze względu na niebezpieczeństwo grożące pokojowi Europy, tudzież kwestyi trójprzymierza ze stanowiska historycznego, politycznego i militarne go. Tarnów, druk. J. Styrny, 1883.

— **Zmarli**: dr. Stanisław Kościński, bibliotekarz Towarzystwa lekarskiego warszawskiego, autor „Wykazu rzeczy zawartych w 72 tomach Pamiętnika Tow. lek. warsz.“ i pomnikowego „Słownika lekarzów polskich“, † w Piotrkowskim 14 września w 46 roku życia. Cześć jego pamięci!

Kuryerek z najświeższymi nowościami.

W ostatniej chwili donoszą jeszcze o wyjściu świeżo z pod prasy: AHN. Kurs prakt. nauki jęz. francusk., 10 wyd. Lwów, Seyfarth i Czajkowski, 60 cent. — BALZAC H. Komedya ludzka, IV 1 i 2. Warszawa, Lewental. — DOLLECZEK A. Die polnische Armee im XVII Jahrhundert. Wien — DOLLECZEK. Sławna bitwa pod Wiedniem. Kraków. — HIRSCH AL. Die Medaillen auf den Entsatz Wiens. Wien, Lechner, 4 zlr. 50 cent. — SAUER A. Rom und Wien im J. 1683. Wien, Hof- und Staatsdruckerei, 3 zlr. — SCHULTZ E. H. Dzieje zbawienia. Warszawa, E. Wende i Sp. 60 kop. — ZIELIŃSKI Wł. K. Apostolstwo Cyryla i Metodego. Wenecya. — GAWLIKOWSKI. Guide complet de la danse, 8 édition. Paris, Taride, 1 frank. — Katalog wystawy z czasów Jana III. Kraków. — KLOCZKOWSKI J. Pieśni, wyd. drugie. Warszawa, Niemiera, 7½ kop. — Poliesie, bibliograficzskie materiały. Petersburg. — THUERHELM A. Graf Starhemberg. Wien, Braumüller, 4 zlr. 50 cent. — Żywot św. Rocha. Warszawa, 4 grosze. — Żywot św. Tekli. Warszawa, 10 kop. — JESKE A. Świat i dzieci, I, wydanie trzecie. Warszawa i Lublin, Arct. 1 rubel 80 kop. — STRONCZYŃSKI K. Dawne monety polskie, I. Piotrków.

OGŁOSZENIA.

Szanownych autorów rozpraw i dzieł z dziedziny matematyki, mechaniki, astronomii i fizyki teoretycznej uprasza się o nadsyłanie po egzemplarzu tychże rozpraw i dzieł do podpisanej, podającego wzmianki o pracach matematycznych polskich do czasopisma wydawanego w Berlinie pod tytułem: „Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik“.

Warszawa, 20 września 1883 r.

S. Dickstein, Marszałkowska 46.

Do sprzedania w Krakowie księgarnia nakładowa,

mianowicie całe nakłady książek, muzykaliów, tudzież zbiór dzieł antykwarskich pod przystępnymi warunkami. — Kupno stanowić może dla nabywcy bardzo dobrą podstawę do ustalenia i rozwinięcia nader korzystnego interesu księgarskiego. — Życzący sobie wejść w bliższą umowę, zechcą się zgłosić pod literami: „W. J. w redakcyi Przewodnika bibliograficznego w Krakowie“.

(1-2)

ZBIÓR ĆWICZEŃ PIŚMIENNYCH DLA SZKÓŁ LUDOWYCH POSPOLITYCH,

zastosowany do planu naukowego i książek szkolnych obecnie używanych, podręcznik dla nauczycieli, zawierający około 600 opracowanych zadań, ułożył Stanisław Pallan, kierownik szkoły w Pilźnie.

Nabyć można u autora po cenie 1 ztr. za egzemplarz. (3-3)

Pod redakcyą dra T. Żulińskiego wychodzi we Lwowie miesięcznik:

PRZEWODNIK gimnastyczny, organ towarzystwa gimnastycznego Sokół. Przedpłata roczna: 1 ztr. 20 cnt., z przesyłką 1 ztr. 30 cnt.

Treść nrów 8 i 9 z sierpnia i września 1883: Wielkość i wzrost ludzi, przez Wawrzyńca Held, przełożył Edm. Gergowicz (8 i 9); Ćwiczenia rzędowe, przez A. Durskiego (8); O gimnastyce u Greków, wedle dzieł Platona przez A. Śd. (9); Sprawy towarzystwa gimn. Sokół; Bibliografia; Kronika.

SZKOŁA, tygodnik pedagogiczny, organ Towarzystwa pedagogicznego, wychodzi we Lwowie pod redakcyą Bolesława Baranowskiego. Cena roczna: w państwie austriackim 4 ztr., dla zagranicy 3 talary.

Treść nrów 30-37 z 28 lipca — 15 września 1883: XVII walny zjazd Tow. pedagog. w Stryju (30 i 37); Przemowa ks. proboszcza w Stryju (30); Na cześć prezesa Tow. pedagog. wiersz, przez Ern. Go. (30); Pierwsza lwowska kolonia wakacyjna (31, 32); O deklinacji rzeczowników niemieckich, przez dra M. Kawczyńskiego (dok., 31); Odezwą dra J. Rostańskiego (31); Lekcja o kauczuku i gutaperce, przez J. Bąkowskiego (32); Popis w zakładzie sierót im. Skarbka w Drohowyżu, przez dra T. Gerstmana (32); Wycieczka w góry stryjsko-skolskie, przez dra T. Gerstmana (32, 33); 7 sierpnia 1883 (33); Luźne uwagi pedagogiczne, przez Z. Sawczyńskiego (33, 34); Szkoły przemysłowe (33, 34); Jeszcze w sprawie odezwę dra J. Rostańskiego (33); Dwunasta rocznica odsieczy Wiednia w szkole 12 września 1883 (35); Lekcja o bawełnie, przez J. Bąkowskiego (35); Jan Matejko, honorowy członek Tow. pedagog. (36); Zwijanie klas równorzędnych (36); Powrót kolonii wakacyjnej z Żabiego do Lwowa (36); W przededniu sesji sejmowej (37); Do dziejów reformy szkół średnich (37); Kamienica królewska we Lwowie, przez K. Widmana (37); Przegląd literatury dla młodocianego wieku; Piśmiennictwo; Korespondencye; Sprawy Tow. pedagog.; Wiadomości bieżące; Inseraty.

KALENDARZY LWOWSKICH NA ROK 1884:

HALICZANIN - SZCZUTEK i RÓŻOWEGO DOMINA

objąłem cały nakład, i debituować będę wyłącznie jako skład główny.

Cena kalendarza 50 cnt. za exemplarz. Tuzin netto zhr. 4.50 cnt. za gotówkę. 10 tuzinów jednego lub drugiego kalendarza na raz wziętych dostarczam za gotówkę po zhr. 4 za tuzin.

Księgarnia F. H. Richtera.

(H. Altenberg).

ŁUZICA, miesięcznik za zabawę a powuczenie, zshromadny organ serbskich towarzystw, wukhadza prěni dzeñ kożdeho mėsaca w Budyšinje, zamołwity redaktor a wudawař dr. Ernst Muka.

Na pösce płaci lėtnje: w Nėmskej 2 hriwn. 90 np., w Awstriji 1 zł. 75 kr., we Wukhodze 2 rubl., w Zapadze 4 fr.

Poszukuje się wszystkich starych druków

do historyi rodzin Duninów-Łabędź Borkowskich i Duninów-Łabędź Wąsowiczów, jak dzieł i pism ulotnych członkom tych rodzin dedykowanych, panegiryków, kazań, wierszy i wierszyków, a także książek przez członków tych rodzin do r. 1840 wydanych. Szczególniej poszukujemy:

KRASNODĘBSKI Klaud. Panegiryk polski na pogrzebie Michała z Smogorzowa Wąsowicza r. 1713 wypowiedziany (według Bielskiego). Warszawa, 1713.

KWIATKOWSKI Mar. a s. Venantio. Candor illaeus Illustrissimae Wąsowiciorum domus. Kraków, 1701.

MUSZYŃSKI Ant. Al. Cyrillo Josepho Dunin Wąsowicz, cum ei doctoralem theologicę honoris lauream J. A. Putanowicz conferret, applaudit. Kraków, 1782.

PONIATOWSKI Stef. ks. Morze niezbrodzone wiekopomnej Duninów sławy, rodowitymi JW. Łabędzia skrzydłami tronów sięgające, ojczystym pióra życzliwego rymem abrysowane. Warszawa, 1694.

TRETER Kazim. Olor Wąsowicianus in cathedram doctoralem inductus. Kraków, 1647.

WĄSOWICZ Ambr. Piar. Panegiryki i wiersze, wyliczone w Bielskiego „Vita et scripta quorundam e Congr. Scholarum Piarum“, mianowicie:

— Poema carmine patrio in nuptias C. Potocka et St. Szczuka. Warszawa, 1698.

— Poema carmine patrio in funere St. Szczuka. Tamże, 1711.

— Panegyris in funere M. in Smogorzow Wąsowicz, succam. Sandom. Tamże, 1713.

— Panegyris gratulatoria senat. dignit. Stan. Ledochowski. Tamże, 1725.

— Poema carmine heroico in solemnibus ad cathedr. episc. ingressu Steph. Rupniewski, epi Luceoriensis. Tamże, 1722.

WĄSOWICZ Flor. Militia Pallas Jagellonicae. Kraków, 1762.

WĄSOWICZ Hier. Dominikanin. Korona z pręświewnych cnót zrobiona, kazanie. Kraków, 1640.

WĄSOWICZ Kazim. St. Archa philosophica. Kraków, 1729.

— Bonum virtutis et sapientiae. Tamże, 1732.

WĄSOWICZ Piotr S. J. Olor pro rostris eloquens (pośw. Wacławowi Duninowi z Smogorzowa Wąsowiczowi). Poznań (?), 1646.

Mającym powyższe lub tym podobne druki stare do dziejów rodzin D. Ł. Borkowskich i D. Ł. Wąsowiczów do zbycia, udziela adresu redakcyja „Przewodnika bibliograficznego“ w Krakowie. (2-3)

PRZEGLĄD sądowy i administracyjny, wychodzi we Lwowie co środy pod redakcją dra Ernesta Tilla. Prenumerata roczna z przesyłką: 7 zlr. = 6 rs. = 20 marek.

Treść nrów 30—38 z 25 lipca — 19 września 1883: O stanowisku przewodniczącego w sądzie przysięgłych a w szczególności o resumé, przez dra P. Stelbelskiego (30—34); O zawarciu małżeństwa w prawie francuskiem, odczyt dra St. Szachowskiego (30—38); Usterki w wykonywaniu sądownictwa (36); Projekt do ustawy wekslowej i F. Flamma Rzecz o wekslach, ocenił prof. L. Piętaś (38); Orzeczenia Trybunałów; Praktyka sądowa i administracyjna; Ogłoszenia.

Księgarnia G. Gebethnera i Spółki w Krakowie

otrzymała na skład następujące dzieła:

ANCZYC Wł. L. Tyrteusz. 15 cnt.

Aspiracye polityczne porozbiorowe narodu polskiego, napisał Stanisław Z..... wyd. 2gie przejrzone. 4 zlr.

BUKOWSKI Julian ks. Dzieje reformacyi w Polsce od wejścia jéj do Polski aż do jéj upadku według najnowszych źródeł, tom I: Początki i terytoryalne rozprzestrzenienie się reformacyi, z mapą dyecezyi krakowskiej XVI wieku. 4 zlr. 50 cnt.

CHEŁMECKI Jan ks. Słowo o odsieczy Wiednia, z okazji 200nej rocznicy na d. 12 września 1883 r. przypadającej. 40 cnt.

— König Johann und die Befreiung Wiens. 50 cnt.

HOSZOWSKI Konstanty dr. Rezydencya i fundacya niegdys Pawła Włodzimirskiego (Pauli Vladimiri). 75 cnt.

JĄSKOWSKI Jan Nepomucen. Poezye, z portretem autora. 2 zlr.

KALLAY Benjamin, austro-węgierski wspólny minister skarbu. Na granicy Wschodu i Zachodu, przekład i komentarz. 65 cnt.

LANGIE Kazimierz. O kółkach włościańskich w dzielnicach polskich pod panowaniem pruskim. 25 cnt.

MOLIN Jan dr. Ćwiczenia niemieckie dla szkół średnich, część I na pierwszą klasę. 50 cnt.

— Gramatyka języka niemieckiego dla szkół średnich. 80 cnt.

PELCZAR Józef ks. dr. Kazanie, miane d. 12 września 1883 r. jako w dwusetną rocznicę zwycięstwa pod Wiedniem. 15 cnt.

PIOTROWSKI CORVIN Jan Kazim. Jezuci, tom I. 2 zlr. 50 cnt.

PODOLANKA. Pieśni o Sobieskim. 25 cnt., na pap. welin. 30 cnt.

Podróże moje za Pireneami, skreślił turysta rolnik. 1 zlr. 20 cnt.

SCHLESINGER Majer i SPITZER Salomon. Krótki rys historii Izraelitów od czasu zburzenia drugiej świątyni do czas. najnowsz. 25 cnt.

SŁOWACKI Juliusz. Horsztyński, dramat zdefektowany w 5 aktach, uzupełnił dla sceny krakowskiej Juliusz Mien. 1 zlr. 50 cnt.

SUPIŃSKI Józef. Siedm wieczorów, opowiadania z życia społecznego, wydanie szóste przejrzone i znacznie pomnożone. 20 cnt.

Teka Nieczui, posłanie Im. pana Nieczui do Małych Polaków i Czerwonych Rusinów a które téż i Wielcy Polacy na czas sobie czytać mogą dla zbudowania i dla krotochwili. 2 zlr. 75 cnt.

Nowe wydawnictwa księgarni

GEBETHNERA I WOLFFA W WARSZAWIE:

GAWĘDY
w listach Jordana
do Pana Jana,
przez
autora „Wędrowek Delegata“.
1 rs. 50 kop.

LEPSZE DOBRE IMIĘ,
niżli maście drogie,
historya starój bramy zamkowej,
przez
Piotra Jaxę Bykowskiego.
1 rs. 20 kop.

KLASZTOR,

OPOWIADANIE,

przez J. I. KRASZEWSKIEGO.

1 rs. 20 kop.

OSTATNIE DNI POMPEI,

POWIEŚĆ

E. BULWERA,

przerobiona dla użytku młodzieży, przekład polski Maryana Gawalewicza,
z 6ma rycinami. 1 rs. 50 kop.

Krótki przegląd
KULI ZIEMSKIEJ
czyli początkowa nauka geografii
powszechnój w pytaniach i odpowiedziach,
przez
E. LEJĄ.

Wydanie 6te powiększone.
30 kop., w oprawie 40 kop.

Nowy zbiór
POWINSZOWAŃ
do użytku młodzieży,
napisał oryginalnie wierszem i prozą
J. A. ZYGMUNT.

Wydanie 3cie znacznie powiększone.
40 kop., w opr. 50 kop.

Wydawca i redaktor odpowiedzialny dr. Władysław Wisłocki.